

Ghid Metodologic privind scrierea rezultatelor învățării

realizat în cadrul proiectului POCA "Creșterea capacității administrative a ANC și MMJS prin sistematizare și simplificare legislativă în domeniul calificărilor", cod SIPOCA/My SMIS 715/129872 - activitatea A.3.6.

ECHIPA DE REALIZARE

EXPERTI PROIECT POCA:

Conf. univ. dr. Mariana CRAȘOVAN - Universitatea de Vest din Timișoara

Prof.univ. dr. George DARIE - Universitatea "Politehnică" din București

Prof. univ. dr. Mihai GÎRȚU - Universitatea "Ovidius" din Constanța

Conf. univ. dr. Adina GLAVA - Universitatea "Babeș Bolyai" din Cluj-Napoca

Conf. univ. dr. Gabriela IACOBESCU – Universitatea din Craiova

Conf. univ. dr. Florentina ISRAEL – U.S.A.M.V. București

Prof. univ. dr. Ioan MAMALIGA - Universitatea Tehnică "Gh. Asachi" Iași

Prof. habil. dr. Carmen MAFTEI - Universitatea "Transilvania" din Brașov

Conf. univ. dr. Roxana UREA – Universitatea din București

cu participarea:

EXPERTI:

Conf. univ. dr. Daniela BURGHILĂ – Ministerul Educației

Valentin POPESCU – Ministerul Educației

Conf. univ. dr. Mădălina STOIAN – UTCB

Conf. univ. dr. Ștefan GUȚIU – UBB

EXPERT ANOSR:

Horia Șerban ONIȚA

EXPERTI ARACIS:

Conf. univ. dr. Mădălin BUNOIU

Prof. univ. dr. Cristina GHITULICĂ

Prof. univ. dr. Adrian OPRE

Prof. univ. dr. ing. Iordan PETRESCU

EXPERTI ANC:

Prof. univ. dr. Tiberiu DOBRESCU

Prof. univ. dr. Nicolae POSTAVARU

Raluca RÂMBOACĂ

Virgil ION

Alexandra DORIN

Conf. univ. dr. Cătălin Ionuț SILVESTRU

SUMAR

Capitolul 1. Cadrul legislativ	3
Capitolul 2. Scopul Ghidului.....	7
Capitolul 3. Rezultatele învățării.....	9
3.1 Taxonomia.....	9
3.2 Competențele și rezultatele ale învățării.....	9
Capitolul 4. Scrierea rezultatelor învățării	14
Capitolul 5. Rezultatele învățării și calificarea	19
ANEXA 1. DEFINIȚII ȘI ABREVIERI.....	22
ANEXA 2. Clasificări :Activități, Ocupații si domenii Educaționale.....	39
ANEXA 3. TAXONOMIA	43
DOMENIUL COGNITIV.....	43
DOMENIUL AFECTIV	47
DOMENIUL PSIHOMOTOR.....	50

Capitolul 1. Cadrul legislativ

Contextul european și național al promovării rezultatelor învățării

Legislația la nivel atât european, cât și național, conține prevederi consistente care subliniază rolul important pe care îl au rezultatele învățării în elaborarea programelor de studii universitare. Sunt foarte relevante în acest sens următoarele elemente:

- a) *Comunicatul de la Berlin din 2003 al reuniunii miniștrilor educației din țările UE* menționează „necesitatea dezvoltării unui model pentru Învățământul Superior în Europa, și încurajează sistemele naționale de învățământ superior să asigure – prin dezvoltarea cadrului calificărilor național – ca diplomele (licență, master) să fie descrise în termeni de rezultate ale învățării, pe lângă numărul de ECTS și numărul de ore de studiu ....”.
- b) *Comisia Europeană - Cadrul European al Calificărilor - Aniversarea a 10 ani - 2018:* „Calificările exprimă ceea ce oamenii știu, înțeleg și pot face. Pot lua forme diferite, cum ar fi o diplomă (universitară) sau un certificat (de competențe). Transparența în ceea ce privește ceea ce oamenii au învățat efectiv pentru a obține o calificare („rezultatele învățării”) este un factor cheie pentru asigurarea că cetățenii, angajatorii și furnizorii de educație și formare acordă calificărilor valoarea adecvată din punct de vedere economic, social și academic. Cadrul European al Calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții (CEC) are ca scop îmbunătățirea transparenței, comparabilității și portabilității calificărilor”.
- c) *Comisia Europeană - The European Higher Education Area în 2020:* „Cadrul Calificărilor pune împreună multe elemente structurale – rezultatele învățării, sistemul de credite, structura diplomelor și asigurarea calității ..... și joacă un rol important în creșterea transparenței sistemului de calificări”.
- d) *Centrul European pentru Dezvoltarea Educației și Formării Profesionale (CEDEFOP) - 2020 :*” Rezultatele învățării sunt pentru proiectarea și compararea calificărilor. Rezultatele învățării sunt critice în clarificarea scopului și orientării calificărilor precum și în promovarea abordării educației și formării orientate spre student.... ”.
- e) *Global Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education adoptată la Paris în anul 2019 (semnată și de România):*
Recunoașterea calificărilor din învățământul superior se realizează în baza rezultatelor învățării obținute în țara de origine, cu condiția ca rezultatele învățării să fie, în linii mari, în concordanță cu programa școlară națională din țara de origine. Această Convenție a fost ratificată în România prin Legea nr. 164/2021.

La nivel **național** se pot menționa următoarele prevederi ale **Legii învățământului superior nr. 199/2023 privind rezultatele învățării:**

Art.28 (4) Pentru fiecare disciplină se întocmește fișa disciplinei, în care sunt formulate cel puțin: rezultatele învățării, conținutul predării și învățării și practicile asociate învățării, predării și evaluării, precum și numărul de credite de studii alocate pentru fiecare activitate.

(5) Rezultatele așteptate ale învățării sunt corelate cu competențele solicitate de ocupațiile corespunzătoare, conform standardelor ocupaționale și/sau Clasificării Europene a Ocupațiilor, denumită în continuare ESCO

Art.32 (3) ARACIS elaborează standarde de calitate specifice, centrate pe rezultatele învățării, privind modul de desfășurare a activităților de predare, învățare, cercetare, instruire practică și evaluare, diferențiate pentru formele de organizare a programelor de studii prevăzute

(9) ...Metodologia de organizare a examenelor, rezultatele învățării, corespondența dintre rezultatele învățării și notele, competențele, actele de studii acordate, calificarea trebuie să fie identice pentru orice formă de învățământ corespunzătoare unui anumit program de studii din cadrul unei instituții de învățământ superior

Art.37 (3) Rezultatele învățării sunt apreciate la examene:

a) cu note întregi de la 10 la 1, nota 5 certificând dobândirea rezultatelor învățării minimale aferente unei discipline și acordarea creditelor de studii aferente acesteia;

b) cu calificative, după caz. 14 MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI, PARTEA I, Nr. 614/5.VII.2023

(4) Rezultatele unui examen sau ale unei evaluări pot fi anulate de către decanul facultății, în conformitate cu prevederile Codului de etică și deontologie universitară. Decanul poate dispune reorganizarea examenului.

Art.182 (3) Învățarea în context informal poate avea sau nu un caracter intenționat și rezultă din activitățile și experiențele zilnice ale unei persoane, nefiind organizată sau structurată în ceea ce privește obiectivele, durata sau sprijinul acordat procesului, fiind dobândite rezultate ale învățării. Acestea pot fi luate în considerare în contextul măsurilor de validare care pot identifica, documenta, evalua și/sau certifica rezultatele învățării unei persoane

Art.185 (7) Creditele de studii și rezultatele învățării dobândite prin microcertificări pot fi recunoscute și echivalate în ciclurile de studii aferente învățământului superior și între domeniile de studii

Art.188 (2) CNC ține cont și este corelat cu Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții (EQF/CEC). CNC este structurat pe 8 niveluri de calificare, fiecare nivel fiind definit de un set de descriptori care indică rezultatele învățării relevante, exprimate sub formă de cunoștințe, abilități și responsabilitate și autonomie. CNC, formatul și conținutul acestuia se aprobă prin hotărâre a Guvernului României, inițiată de Ministerul Educației.

Art.191 (2) Rezultatele învățării și creditele asociate acestora, dobândite anterior în contexte formale sau ca urmare a identificării, evaluării și recunoașterii rezultatelor învățării nonformale și informale, sunt transferate și integrate în programul de formare pe care îl urmează persoana care învață

(5) Certificatele se eliberează însoțite de o anexă a certificatului, denumită „Supliment descriptiv al certificatului”, în care se precizează rezultatele învățării și competențele asociate pentru care candidatul a fost declarat competent

Art.192 (3) Portofoliul educațional integrează și instrumentele europene care evidențiază rezultatele învățării unei persoane, cum ar fi Europass și Youthpass

Art. 226 (3) Eficacitatea educațională, care constă în mobilizarea de resurse cu scopul de a se obține rezultatele așteptate ale învățării, este descrisă prin următoarele criterii:

- a) conținutul și relevanța programelor de studii;
- b) concordanța dintre curriculum și calificare;
- c) învățarea, predarea și evaluarea centrate pe student;
- d) accesibilitatea și eficiența resurselor și a serviciilor de sprijin adecvate învățării;
- e) rezultatele învățării;
- f) inserția și retenția pe piața muncii a absolvenților în acord cu nivelul calificării obținute;
- g) proceduri și practici cu privire la concursul de admitere, la parcursul, recunoașterea și echivalarea studiilor, precum și la certificarea rezultatelor;
- h) procesul de internaționalizare;
- i) rezultatele cercetării științifice

Definiții:

1. Certificarea rezultatelor învățării reprezintă procesul prin care se confirmă în mod formal rezultatele învățării dobândite de persoana care învață, în urma unui proces de evaluare
2. Rezultatele învățării sunt enunțuri care se referă la ceea ce cunoaște, înțelege și este capabil să facă un cursant la terminarea unui proces de învățare și care sunt definite sub formă de cunoștințe, abilități, responsabilitate și autonom
3. Validarea rezultatelor învățării reprezintă procesul prin care se confirmă că rezultatele învățării dobândite de o persoană, evaluate și certificate, corespund cerințelor specifice pentru o unitate sau o calificare.

Prevederi din Legea 198 /2023 a învățământului preuniversitar:

Art. 85 (4) Planul individual de învățare are următoarele caracteristici: a) pornește de la rezultatele evaluărilor elevului cu caracter formativ și sumativ;

Art. 96. (1) Rezultatele evaluării se exprimă, după caz:

- a) în învățământul primar, cu excepția clasei pregătitoare, pe parcursul căreia nu se acordă note sau calificative, prin calificative: „foarte bine”, „bine”, „suficient” sau „insuficient”;
- b) în învățământul gimnazial, prin note de la 1 la 10;
- c) în învățământul liceal și în învățământul postliceal, prin note de la 1 la 10;
- d) prin punctaje/coduri specifice, în cazul testelor standardizate aplicate în afara evaluărilor externe prevăzute de lege;
- e) prin rapoarte anuale de evaluare a dezvoltării fizice, socioemoționale, cognitive, a limbajului și a comunicării, precum și a dezvoltării capacităților și atitudinilor de învățare, pentru clasa pregătitoare și clasa I.

Art. 98. (1) Portofoliul educațional cuprinde documente relevante pentru rezultatele învățării elevilor: certificări care prezintă rezultate la disciplinele de studiu, pe ani de studiu/niveluri de școlarizare, rezultate la evaluările naționale și recomandări de recuperare a pierderilor de învățare, produse sau rezultate ale activităților desfășurate, diplome, certificate sau alte înscrisuri obținute în urma evaluării competențelor dobândite în diferite contexte, formale, nonformale și informale.

Art.131 (2) Rezultatele învățării obținute de către cadrele didactice care participă la mobilități cu scop de învățare în proiectele finanțate prin programele UE în domeniul educației vor fi recunoscute și echivalate în baza metodologiei de acordare a ECTS în învățarea pe tot parcursul vieții, ce se aprobă prin ordin al Ministerului Educației și care este aplicată de CCD/CNFDCD.

(3) Rezultatele învățării obținute de elevii care participă la mobilități în proiectele finanțate prin programele UE în domeniul educației vor fi recunoscute printr-o metodologie specifică aprobată prin ordin al ministrului educației.

Art.187 (13) CCD-urile și centrele de evaluare și certificare prevăzute la alin. (5) eliberează certificate de competențe profesionale, însoțite de o anexă a certificatului, denumită Supliment descriptiv al certificatului, în care se precizează rezultatele învățării.

Art.233 (6) Asigurarea calității educației este centrată preponderent pe rezultatele învățării.

(9) Eficacitatea educațională, care constă în mobilizarea de resurse cu scopul de a se obține rezultatele așteptate ale învățării, este descrisă prin următoarele criterii:

- a) conținutul și relevanța programelor de studiu;
- b) învățarea, predarea și evaluarea centrate pe elev;
- c) rezultatele învățării;
- d) activitatea de cercetare științifică sau metodică, după caz;
- e) dezvoltarea personală și profesională a cadrelor didactice și elevilor, inclusiv prin implementarea unor proiecte sau activități de educație nonformală și informală, respectiv participarea în mobilități de scurtă sau lungă durată;
- f) activitatea financiară a organizației.

Definiții:

1. Certificarea rezultatelor învățării reprezintă procesul prin care se confirmă în mod formal rezultatele învățării dobândite de persoana care învață, în urma unui proces de evaluare.
2. Rezultatele învățării sunt enunțuri care se referă la ceea ce cunoaște, înțelege și este capabil să facă un cursant la terminarea unui proces de învățare și sunt definite sub formă de cunoștințe, abilități, responsabilitate și autonomie.
3. Transferul rezultatelor învățării și al creditelor asociate reprezintă procesul prin care rezultatele învățării și creditele asociate acestora sunt transferate și integrate în programul de formare profesională pe care îl urmează persoana care învață
4. Validarea rezultatelor învățării reprezintă procesul prin care se confirmă că rezultatele învățării dobândite de o persoană, evaluate și certificate, corespund cerințelor specifice pentru o unitate sau o calificare.

Capitolul 2. Scopul Ghidului

Elaborarea unui program de studii aferent învățământului superior trebuie să aibă în vedere că trebuie să asigure absolvenților o integrare rapidă și eficientă în piața forței de muncă.

În conformitate cu recomandările existente pe plan european și național pentru elaborarea programelor de studii, este necesară parcurgerea următoarelor etape :

a) *Identificarea nevoilor existente pe piața forței de muncă*

În urma acestei etape sunt identificate 1 – 3 ocupații din clasificarea europeană ESCO (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations) sau națională COR (Clasificarea Ocupațiilor din România), aparținând aceleiași grupe de bază sau unor grupe de bază înrudite, pentru care trebuie pregătiți absolvenții programului de studii vizat.

b) *Analiza ocupațiilor selectate / definirea competențelor necesare*

Această analiză presupune identificarea competențelor necesare pentru accesul la ocupațiile selectate anterior. În acest scop, se vor utiliza standardele ocupaționale, precum și elementele cuprinse în ESCO. Utilizarea ESCO permite identificarea unor competențe recunoscute pe plan european, care conduc la o recunoaștere automată a calificării în piața forței de muncă europene.

Competențele sunt grupate după cum urmează:

- *Competențe cheie-sau de baza ,*
- *Competențe transversale ,care pot fi comune la locul de munca sau manageriale ;*
- *Competențe profesionale :fundamentale ,de domeniu ,care definesc calificarea si competențe de specialitate care definesc ocupația.*

c) *Identificarea rezultatelor învățării necesare dobândirii competențelor*

Această etapă face tranziția de la exigențele pieței forței de muncă la sistemul de educație. Pentru fiecare competență identificată se stabilesc rezultatele învățării necesare pentru a dobândi respectiva competență. Rezultatele învățării se stabilesc în mod succesiv pe următoarele nivele :

- *Rezultatele învățării de specialitate - cerute în mod nemijlocit de piața forței de muncă pentru ocupația vizată. Aceste rezultate ale învățării se regăsesc în standardele ocupaționale, fișele de post, descrierea ocupațiilor din ESCO.*
- *Rezultatele învățării de domeniu - necesare în cadrul sistemului educațional în vederea dobândirii rezultatelor învățării de specialitate.*
- *Rezultatele învățării fundamentale - necesare în cadrul sistemului educațional în vederea dobândirii rezultatelor învățării de domeniu.*

d) *Stabilirea disciplinelor din cadrul programului de studii*

Prin concatenarea rezultatelor învățării identificate pentru toate competențele se stabilesc disciplinele care formează planul de învățământ (curriculum) al programului de studii. În concordanță cu competențele și rezultatele învățării menționate mai sus disciplinele sunt împărțite în discipline de specialitate, domeniu și fundamentale. La acestea se adaugă și disciplinele care conferă competențe de tip transversal (soft-skills), care pot fi discipline din alte domenii de știință.

Pe parcursul elaborării programului de studii se au în vedere următoarele :

- Prevederile Cadrului European al Calificărilor;
- Respectarea condițiilor de acreditare a programelor de studii conform reglementărilor naționale și europene;

- Utilizarea unei echipe de specialiști formată din reprezentanți atât ai mediului socio-economic, cât și ai mediului academic;
- Consultarea permanentă a asociațiilor profesionale și a universităților care organizează programe de studii în același domeniu;
- Consultarea unor programe de studii similare existente la alte universități din străinătate.

Prezentul Ghid metodologic abordează etapa în care, pe baza competențelor solicitate de ocupațiile vizate, se definesc rezultatele învățării. Se menționează următoarele elemente definitorii ale ghidului:

- a) Este un model pentru a crea proceduri la nivelul Universităților prin departamentele de specialitate, necesare cadrelor didactice din învățământul superior pentru scrierea programelor de studii pe baza rezultatelor învățării.
- b) Este un document de proiectare a rezultatelor învățării care să fie aliniat la scopul programului/cursului, capabil să asigure selecția conținutului, dezvoltarea strategiilor de predare, planificarea și selecția materialelor didactice (și resurselor).
- c) Programele de studii bazate pe rezultate învățării prezintă o serie de avantaje pentru cei care predau și planifică cursurile în învățământul superior prin conectarea acestora cu nevoile pieței muncii.
- d) *Rezultatele învățării aduc claritate, precizie și transparență în definirea programei, practicii de predare și a evaluării.*
- e) Rezultatele învățării se elaborează în parteneriat prin echipe mixte formate din reprezentanți ai pieței muncii, asociații profesionale de profil și reprezentanți ai sistemului de educație din domeniul de studii vizat.
- f) Sarcinile celor ce reprezintă piața muncii sunt de stabilire a competențelor necesare pieței muncii, astfel încât absolvenții să aibă acces pe piața muncii națională și internațională.
- g) Reprezentanții domeniului de educație au sarcina de a scrie rezultatele învățării, pornind de la competențele menționate mai sus.
- h) Rezultatele învățării se actualizează la fiecare 5 ani.
- i) Începând cu 01.01.2023 programele de studii vor fi înscrise în RNCIS numai însoțite de suplimente la diplomă care vor conține rezultatele învățării aferente programului de studii.

Capitolul 3. Rezultatele învățării

3.1 Taxonomia

Pentru organizarea informațiilor, taxonomia joacă azi un rol important în toate domeniile. Taxonomia permite clasificarea și sistematizarea informațiilor, într-o abordare ierarhizată, arborescentă, pornind de la general la particular prin descompunere logică în orice domeniu. Termenul de taxonomie își are originile în limba greacă, în care TAXIS se traduce prin "reglementare, aranjament" și NOMIA care se traduce prin "distribuire", astfel ca în înțelegerea curentă, taxonomia reprezintă distribuția pe categorii sau mai simplu spus, clasificare.

Taxonomia implică faptul că fiecare element aflat la un nivel superior este compus din elemente de la nivelurile inferioare. De exemplu, în taxonomia lui Bloom (a obiectivelor educaționale) înțelegerea necesită cunoștințe; aplicarea necesită înțelegere și cunoștințe și așa mai departe. Astfel de abordări, care permit organizarea și sistematizarea informațiilor unor realități complexe, sunt utilizate la nivel internațional, având un rol esențial și în compararea situației din diferite țări, în analiza statistică a realităților din diferite țări. Periodic, sunt efectuate actualizări ale acestor clasificări, care să permită surprinderea evoluției/ noilor dezvoltări din domeniul respectiv. Rezultatele învățării și taxonomia comportamentelor de învățare sunt în centrul predării și învățării în învățământul superior și asigură posibilitatea de a obține ceea ce este numit în mod comun "coerența programului de studiu/ syllabusului". Coerența syllabusului unei discipline/modul implică organizarea acestuia într-o viziune și structură unitară, în care scopul și obiectivele învățării, strategiile de predare, conținutul și evaluarea sunt aliniate cu ceea ce trebuie să învețe studentul.

3.2 Competențele și rezultatele ale învățării

În sistemele de educație și formare profesională din statele membre ale UE rezultatele învățării sunt utilizate pentru a face o legătură mai bună între calificări și ocupații. Rezultatele învățării sunt, de asemenea, utilizate ca o modalitate de a consolida eficiența, calitatea și relevanța în sistemele de educație și formare. Sistemele interne și externe de asigurare a calității se bazează pe implementarea rezultatelor învățării, pe descriptorii de nivel și pe implementarea mai largă a cadrelor naționale de calificare.

3.2.1 Scop și obiectivele învățării

Diferența structurală între obiectivele învățării și rezultatele învățării este aceea că obiectivele învățării se referă la învățare din punctul de vedere al profesorului și sunt strâns legate de abordarea centrată pe profesor, în timp ce rezultatele învățării se referă la ceea ce studentul va fi capabil să facă ca rezultat al învățării și astfel se pune în evidență abordarea centrată pe student. Se pot defini următoarele:

a) **Scopul** predării și învățării sunt enunțuri cuprinzătoare ce reflectă intenții generale și rezultate dorite de o instituție, un program sau curs. Aceste enunțuri sunt în mod clar diferite de rezultatele învățării. Scopul are funcția importantă de a indica și promova valorile principale și direcțiile generale care orientează procesul de predare și învățare. Scopul pune în evidență viziunea și intențiile generale dar și toate rezultatele dorite într-o fraza generală.

b) **Scopul unui program sau modul** este o declarație generală, largă, a intenției de predare, indică ceea ce profesorul intenționează să acopere într-un "bloc "de învățare".

Exemplu: *Programa și practica pedagogică are ca scop conectarea experienței de învățare a studenților cu realitatea pe care o vor confrunta după absolvire.*

De exemplu, scopul unui modul ar putea fi „familiarizarea elevilor cu principiile de bază ale structurii atomice” sau „familiarizarea cu reperele generale ale istoriei României în secolul al XX-lea”.

c) **Obiectivele învățării** se referă la intențiile profesorilor pentru studenți, la ceea ce studenții vor fi învățați în timpul cursului sau programului. Este important de notat că obiectivele învățării reflectă ceea ce vor profesorii să facă. Fata de scop ele pot fi mai multe enumerate în lista cursului sau programului de studii similar capitolelor unei cărți

d) **Obiectivele** sunt de obicei scrise din punctul de vedere al profesorului, pentru a indica conținutul general și direcția modulului.

Exemplu: *Studenții își vor însuși instrumentele teoretice și conceptuale utilizate în raționamentul și rezolvarea problemelor cum ar fi statistica, probabilitatea, logica și teoria deciziei.*

e) **Obiectivul unui program sau modul** este de obicei o declarație specifică a intenției de predare, adică indică unul dintre domeniile specifice pe care profesorul intenționează să le acopere într-un ”bloc” de învățare.

De **exemplu**, unul dintre obiectivele unui modul ar putea fi acela că „elevii ar înțelege impactul și efectele comportamentelor și stilurilor de viață atât asupra mediului local, cât și global”.

f) **Rezultatele învățării** sunt enunțuri referitoare la ceea ce un student va fi capabil să facă sau să demonstreze la finalizarea unui ciclu de învățare (program, curs) Rezultatele învățării au ca preocupare principală realizările studentului și mai puțin intențiile profesorului. Rezultatele învățării informează studenții despre ceea ce se așteaptă de la ei din punct de vedere al performanței, pentru a obține notele și creditele dorite. Sunt concrete și sunt prezentate similar subcapitolelor și paragrafelor din cuprinsul unei cărți

Exemplu: *La finalizarea cursului studenții vor fi capabili să demonstreze aptitudinea de a utiliza tehnici matematice și statistice relevante despre subiectele de afaceri învățate.*

Conform Cadrului European al Calificărilor (EQF-2017), rezultatele învățării sunt clasificate în următoarele categorii:

- Cunoștințe (fapte, principii, teorii și practici),
- Abilități (cognitive și practice) și
- Nivel de responsabilitate și autonomie (capacitatea de a-și asuma responsabilitatea și de a arăta autonomie).

„**Cunoștințe**” înseamnă rezultatul asimilării de informații prin învățare. Cunoștințele reprezintă ansamblul de fapte, principii, teorii și practici legate de un anumit domeniu de muncă sau de studiu. În contextul CEC, cunoștințele sunt descrise ca fiind teoretice și/sau faptice (EQF-2017);

”**Aptitudini**” înseamnă capacitatea de a aplica cunoștințe și de a utiliza know-how pentru a duce la îndeplinire sarcini și a rezolva probleme. În contextul CEC, aptitudinile sunt descrise ca fiind cognitive (implicând utilizarea gândirii logice, intuitive și creative) sau practice (implicând dexteritate manuală și utilizarea de metode, materiale, unelte și instrumente) (EQF - 2017);

„**Responsabilitate și autonomie**” înseamnă capacitatea cursantului de a aplica în mod autonom și responsabil cunoștințele și aptitudinile sale (EQF-2017);

O „calificare” înseamnă un rezultat formal al unui proces de evaluare și validare, obținut în momentul în care o autoritate competentă stabilește că o persoană a dobândit rezultate ale învățării corespunzătoare unor standarde dat (EQF-2017).

În Figura 3.1 sunt prezentați descriptorii rezultatelor învățării.

FUNCȚIONALITATEA REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII:

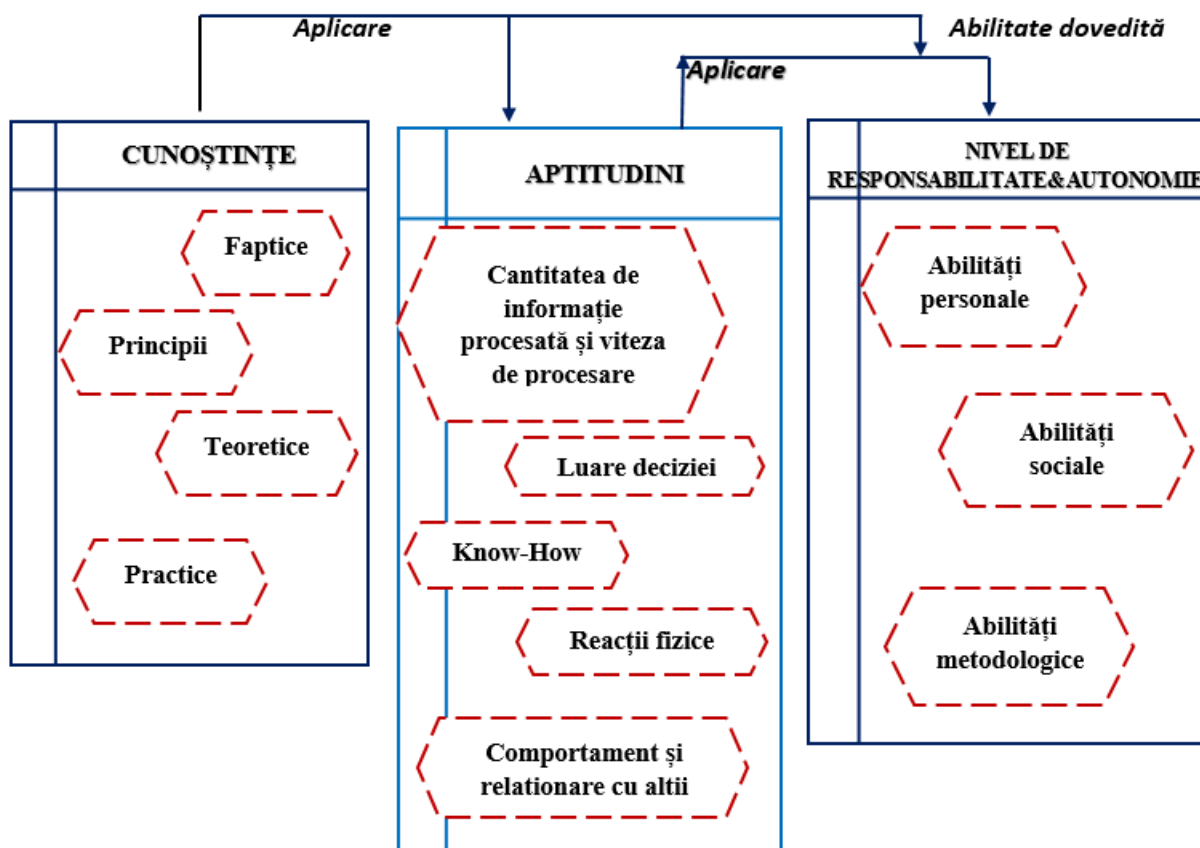

Figura 3.1 Descriptorii rezultatelor învățării

3.2.2 Competența – cerință a pieței muncii

„Competență” înseamnă capacitatea dovedită de a utiliza cunoștințe, aptitudini și abilități personale, sociale și/sau metodologice în situații de muncă sau de studiu și pentru dezvoltarea profesională și personală (EQF-2017).

Documentul care face referire la competențele cerute de o ocupație este standardul ocupațional. Acesta descrie competențele unei ocupații plecând de la sarcinile și atribuțiile postului și conduce la ideea unei calificări profesionale care oferă competențele dobândite în sistemul de educație formal, informal și non-formal.

Sistemul educațional nu are nicio participare directă la realizarea acestor standarde.

Pentru piața muncii, cine deține aceste competențe din standardul ocupațional este calificat pentru postul ocupat.

Piața muncii definește sarcinile, atribuțiile și competențele aferente unei ocupații/calificări, iar sistemul educațional stabilește rezultatele învățării, planurile de învățământ, disciplinele și creditele asociate acestora.

Între competențe, rezultatele învățării și obiectivele învățării există diferențe. Acest aspect este exemplificat prin Tabelul 3.1, pentru „abilitatea de a comunica”.

Tabelul 3.1

Competență	Rezultat al învățării	Obiectiv al învățării
Abilitatea de a comunica informația, argumenta și analiza coerent și corect, atât oral, cât și în scris, audiențelor specialiste și non-specialiste utilizând argumente structurate și coerente, iar acolo unde este cazul de a informa prin concepte cheie și tehnici ale disciplinei.	Scrierea concisă, precisă și corectă gramatical a materialelor care se bazează pe surse științifice, ajustate nevoilor audienței.	Să comunice eficient într-un document scris urmând un format prescris sau utilizând gramatica și mecanicele standard. Studentii sunt notați pe baza mecanicilor limbii engleze și a formatării raportului.

În Figura 3.2 este prezentată o piramidă a competențelor pentru cazul învățământului tehnic propusă în altă activitate a proiectului POCA. Piramida precizează nivelurile pe care sunt structurate competențele, precum și cine realizează definirea acestora diferențiat pe niveluri de calificare; de exemplu, pentru aceeași competență diferă descrierea acesteia prin rezultatele învățării de la nivelul 4 CNC la nivelul 6 CNC.

Diferența apare prin verbele utilizate în exprimarea rezultatelor învățării - v.cap.4. (nivelul 4 CNC se oprește la *analiza*, iar nivelul 6 CNC merge până la *sinteza* cunoștințelor și faptelor).

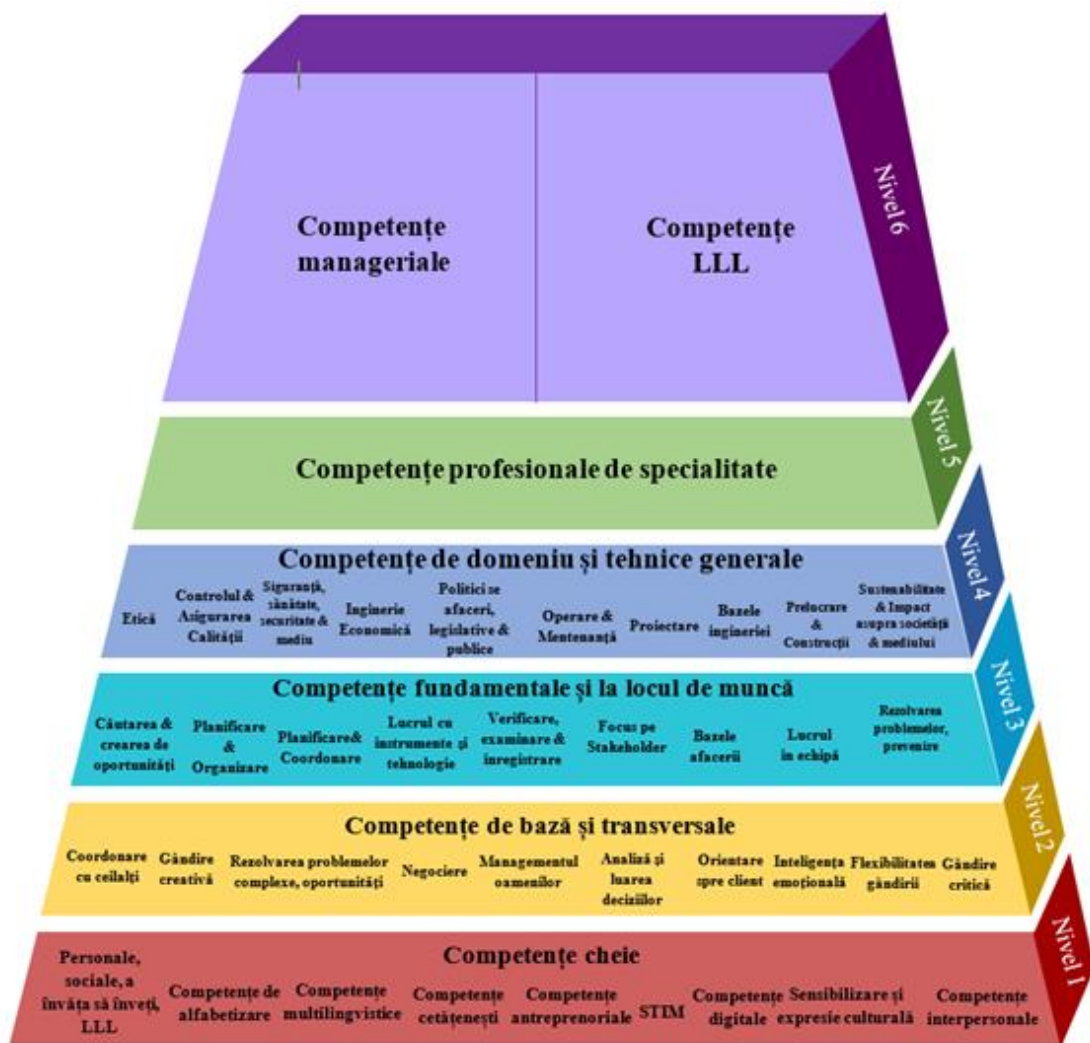

Fig. 3.2 Piramida competențelor pentru cazul învățământul tehnic

3.2.3 Identificarea rezultatelor învățării

În identificarea rezultatelor învățării, se parcurg următorii pași:

- Pentru fiecare ocupație se identifică lista de competențe. În acest sens se utilizează fisa ocupației/standardul ocupațional, ESCO.
- Fiecare competență se descompune în 4 - 10 elemente componente ale muncii, care reprezintă tot atâtea rezultate ale învățării.
- Elementelor componente ale muncii se alocă elementele calificării reprezentate prin cunoștințe, aptitudini, responsabilitate și autonomie. Aceste trei categorii de elemente caracteristice calificării permit dobândirea competențelor necesare practicării ocupației vizate
- Rezultatele învățării, ca și competențele, respectă nivelul de calificare al ocupației.

Capitolul 4. Scrierea rezultatelor învățării

Rezultatele învățării sunt afirmații sintetice cu privire la ceea ce un cursant știe, înțelege și este capabil să facă la finalizarea unui proces de învățare, și sunt definite în termeni de cunoștințe, aptitudini, responsabilitate și autonomie.

Rezultatele învățării vor orienta profesorul în selecția și organizarea conținuturilor predării, în alocarea corectă a resurselor procedurale și de timp, pot fi învățate/ asimilate de către student, evaluate și certificate

Scrierea rezultatelor învățării are câteva caracteristici tehnice și conceptuale de urmat:

- a) Atunci când se ia în considerare modul în care rezultatele învățării ar trebui să fie scrise, astfel încât să fie utile trebuie ținut cont de următoarele aspecte: descrierile prea detaliate pot fi confuze, dar afirmațiile prea generale pot deveni lipsite de sens.
- b) Rezultatele învățării vor fi astfel redactate încât să fie evidențiată clar relația cu competențele profesionale (pentru asigurarea relevanței lor pe piața muncii sau a învățării ulterioare) și să poată fi utilizate ca repere-cheie în definirea și aplicarea strategiei de evaluare academică și pe piața muncii.
- c) În scrierea rezultatelor învățării trebuie avut în vedere interesul studentului, respectiv al absolventului de a dobândi/deține competențe, respectiv cunoștințe și abilități pe care să le poată utiliza la un anumit nivel de autonomie și responsabilitate, achiziții care să îi permită să se insereze flexibil și dinamic pe piața muncii și să își continue dezvoltarea profesională și personală.
- d) Rezultatele învățării vor face referire la toate categoriile de cunoștințe necesare pentru dobândirea competențelor profesionale: Cunoștințe declarative, procedurale și atitudinal-valorice;
- e) Rezultatele învățării vor include și referiri la cunoștințe și abilități de natură transversală, care îi permită absolventului să își asume sarcini și responsabilități profesionale în condiții de funcționalitate maximă (abilități de lucru în echipă, abilități de comunicare, cunoștințe și abilități de etică profesională etc).

Se pot evidenția următoarele caracteristici tehnice în scrierea rezultatelor învățării:

- a) Să fie scurte (+/- 1000 caractere) și ușor de înțeles.
- b) Să fie folosită o structură și sintaxă predefinite.
- c) Să se refere la domenii de învățare agreate, dar flexibile.
- d) Să fie susținute de o terminologie standardizată, inclusiv de o listă de verbe de acțiune.

Verbele utilizate în stabilirea rezultatelor învățării aferente fiecărei competențe corespund taxonomiei lui Bloom, prezentată în Tabelul 4.1.

În Tabelul 4.2 este prezentată o variantă revizuită a acestei taxonomii de către L. Anderson și D.R. Krathwohl în anul 2001.

Tabelul 4.1 Taxonomia lui Bloom

Tipul de învățare	Verbe de utilizat
Cunoașterea (amintirea informațiilor)	afirma, cita, defini, efectua, identifica, ilustra, indica, lista, livra, menționa, numi, potrivi, povesti, raporta, reaminti, recunoaște, relate, scrie, selecta
Înțelegerea (capacitatea de a vedea și înțelegerea relațiilor)	asocia, compara, contura, converti, deduce, demonstra, descrie, discuta, distinge, estima, explica, interpreta, schița, raporta,

Tipul de învățare	Verbe de utilizat
	retrăi, revizui, sugera, traduce, rezuma, apăra, aranja
Aplicarea (folosirea cunoștințelor)	aplica, determina, ilustra, restructura, rezolva, folosi, schimba, dezvolta, angaja, construi, demonstra, descoperi, dramatiza, interpreta, cerceta, conduce, modifica, opera, organiza, clasifica, exersa, prezice, pregăti, produce, programa, schița, traduce
Analiza (deconstrucția și investigarea cunoașterii)	analiza, examina, diferenția, distinge, categorisi, pune întrebări, rezuma, cerceta, diferenția, compara, critica, relaționa, selecta, dezbate, determina, proba, structura, experimenta, identifica, chestiona, rezolva, testa
Sinteza (combinarea informației asimilate într-o nouă unitate de informație)	combina, asambla, compune, crea, unifica, formula, proiecta, integra, propune, sintetiza, adapta, rearanja, compila, construi, concepe, explica, genera, planifica, restructura, colaborează, sistematiza, reconstrui, relaționa, reorganiza, revizui
Evaluarea (judecăți de valoare sau adecvare)	estima, evalua, critica, măsura, nota, concluziona, judeca, apăra, valida, ordona, decide, distinge, estima, confrunta, revizui, justifica, interpreta, aprecia, calcula

Tabelul 4.2 Taxonomia lui Bloom (revizuită)

Niveluri ale comportamentelor cognitive	
Activare din memorie /Reamintire (rezultate ale învățării asociate cu demonstrarea asimilării cunoștințelor faptice)	<p>Verbe (exemple): recunoaște, identifică în..., răspunde la întrebări, alegând varianta corectă..., numește, menționează, enumeră, redă, indică, alege, prezintă</p> <p>Produce ale învățării (exemple): definiții, liste, răspunsuri sintetice, reproductivă, răspunsuri la întrebări evocative, reproduceri, diagrame cu informații concrete.</p>
Înțelegere (rezultate ale învățării asociate cu demonstrarea asimilării semnificațiilor principale, definițiilor ale cunoștințelor)	<p>Verbe (exemple): redă în cuvinte proprii, explică, exemplifică, numește, clasifică, identifică trăsăturile comune, clasifică/ grupează, evidențiază aspectele definițiilor, sumarizează , pe baza..., pornind de la premisele....arată; evidențiază consecințele..., descrie efectele..., compară, selectează cea mai adecvată..., descrie relația, descrie modul în care..., interpretează, demonstrează</p> <p>Produce ale învățării (exemple): sumarizare, parafrizare, descrieri, exemple, schițe, reprezentări</p>

<p>Aplicare (rezultate ale învățării asociate cu demonstrarea capacității de aplicare a cunoștințelor, de identificare a utilității cunoștințelor)</p>	<p>Verbe (exemple): aplică regula, principiul, algoritmul pentru rezolvarea ....; identifică regulile, principiile, modelele care explică....., identifică soluția; propune un plan de rezolvare.; aplică teoria... în rezolvarea...; planifică; decide... pe baza...; organizează, dezvoltă, utilizează</p> <p>Produse ale învățării (exemple): soluții, simulări, joc de rol, colecție, plan de rezolvare, proiect practic</p>
<p>Analiză (rezultate ale învățării asociate cu demonstrarea înțelegerii componentelor, relațiilor, sistemelor)</p>	<p>Verbe (exemple): compară, diferențiază, distinge, identifică trăsăturile distinctive, formulează concluzii., identifică tipuri de.., alege, formulează o regulă....., investighează, disting între...,</p> <p>Produse ale învățării (exemple): diagrame, modele, tabele, chestionare, sondaj, sinteze, analogii, proiecte de investigație</p>
<p>Evaluare (rezultate ale învățării asociate cu demonstrarea înțelegerii și a capacității de utilizare a finalităților, valorii ființelor/ideilor/obiectelor, cu demonstrarea capacității de sinteză și decizie)</p>	<p>Verbe (exemple): verifică corectitudinea; apreciază, identifică punctele tari/ slabe, erorile, soluțiile..., judecă, argumentează, justifică, evaluează, alege, interpretează, prioritizează, ia decizii, deduce, stabilește criteriile/indicatori/repere.</p> <p>Produse ale învățării (exemple): decizii, interpretări, rapoarte, recomandări, autoevaluare, argumentare, justificare</p>
<p>Creație/Sinteză (rezultate ale învățării asociate demonstrării capacităților de dezvoltare, abordare pragmatică și creativă)</p>	<p>Verbe (exemple): identifică soluții, opțiuni, alternative; formulează puncte de vedere, formulează și testează ipoteze, elaborează un plan, anticipează etapele, produce, creează, compune, redactează, modifică, adaptează, testează teorii</p> <p>Produse ale învățării (exemple): design nou, proiect, scrisoare de intenție, plan de acțiune, proiect de intervenție.</p>

Surse: ***Intel®Teach Program, Designing Effective Projects:

<http://www.intel.com/content/dam/www/program/education/emea/ro/ro/documents/project-design/skills/framework-bloom.pdf>

Anderson, L. W. & Krathwohl, D. R. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing*. New York: Longman.

Bloom, B.S., (Ed.). 1956. *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals: Handbook I, cognitive domain*. New York: Longman

În tabelul 4.3 se regăsește un exemplu al structurii de bază a rezultatelor învățării.

Tabelul 4.3 Structura de bază a scrierii rezultatelor învățării

Structura de bază a rezultatelor învățării			
Trebuie să se refere la <u>elev/student</u>	Trebuie să folosească un <u>verb de acțiune</u> pentru a semnala nivelul de învățare	Trebuie să indice <u>obiectul</u> și <u>scopul</u> învățării anticipate	Trebuie să clarifice <u>contextul</u> ocupațional și/sau social pentru care este relevantă calificarea
Exemple			
Elevul/Studentul...	...va putea să prezinte.....	... în scris rezultatele analizei de risc	.... permițând altora să urmărească procesul și să repete rezultatele.
Elevul/Studentul ...	... va putea să facă diferența între...	...efectele asupra mediului...	... pe care le au gazele de răcire utilizate în sistemele de refrigerare.

Sursa: CEDEFOP (2017)

Conform taxonomiei Bloom există dezvoltate 3 domenii ale rezultatelor învățării, inclusiv liste de verbe de acțiune pentru fiecare domeniu și complexitatea acestora:

- **Cognitiv** (ceea ce un cursant știe și înțelege);
- **Psiho-motor** (ceea ce un cursant poate face/este capabil să facă);
- **Afectiv** (convingeri, valori și atitudini ale cursantului).

Întrebările de evaluare pentru diferite domenii se concentrează pe anumite elemente:

- evaluarea în domeniul cognitiv utilizează întrebarea: **”ce cunoștințe au fost dobândite și cum poate cel mai bine cursantul să le aplice?”**
- evaluarea în domeniul psiho-motor utilizează întrebarea: **”ce abilități au fost dobândite și cum pot fi îmbunătățite?”**
- evaluarea în domeniul afectiv utilizează întrebarea: **”atitudinea cursantului s-a schimbat; dacă da, în ce fel?”**

În scrierea rezultatelor învățării, abordarea taxonomică a lui Bloom este cea mai răspândită și cea mai dezirabilă (este orientativă se poate dezvolta la nivel de universitate prin proceduri proprii).

În Anexa 3 se detaliază, distinct, structura pre-definită a încadrării verbelor de acțiune pentru fiecare domeniu dintre cele 3 din taxonomia Bloom, într-o reprezentare atât grafică, cât și tabelară (pentru a fi ușor de identificat și utilizat).

Fiecare nivel al taxonomiei lui Bloom este luat în considerare și se propune o listă corespunzătoare de verbe referitoare la fiecare etapă. Deoarece rezultatele învățării sunt preocupate de ceea ce pot face studenții la sfârșitul activității de învățare, toate aceste verbe sunt verbe de acțiune (active).

Sfaturi Practice în scrierea rezultatelor învățării:

- Începeți fiecare enunț al rezultatelor învățării cu un verb de acțiune, urmat de obiectul verbului și apoi adăugați o frază care redă contextul.
- Folosiți, de preferat, un singur verb per enunț.
- Evitați termenii vagi, cum ar fi să cunoașteți, să înțelegeți, să învățați, să vă familiarizați, să fiți expuși, să cunoașteți și să fiți conștienți. Acești termeni sunt mai degrabă asociați cu obiectivele didactice decât cu rezultatele învățării.
- Evitați formulările complicate. Dacă este necesar, utilizați mai mult de o frază pentru a asigura claritatea.
- Asigurați-vă că rezultatele învățării sunt corelate cu rezultatele generale ale programului.
- Rezultatele învățării trebuie să fie observabile și măsurabile.
- Asigurați-vă că rezultatele enunțului pot fi evaluate.
- Când scrieți rezultatele învățării, țineți cont de perioada de timp în care urmează să fie atinse rezultatele. Evitați pericolul de a fi exagerat de ambițios atunci când scrie rezultatele învățării. Întrebați-vă dacă este realist să obțineți rezultatele învățării în timpul și cu resursele disponibile.
- Pe măsură ce lucrați la scrierea rezultatelor învățării, să aveți în vedere modul cum vor fi evaluate aceste rezultate, adică cum veți ști dacă studentul a atins aceste rezultate ale învățării? Dacă rezultatele învățării sunt foarte largi, pot fi dificil de evaluat în mod eficient. Dacă rezultatele învățării sunt foarte restrânse, lista rezultatelor învățării poate fi prea lungă și detaliată.
- Înainte de a finaliza rezultatele învățării, întrebați-vă colegii și, eventual, foștii studenți dacă rezultatele învățării au sens pentru ei.
- Când scrieți rezultate ale învățării, pentru studenți de niveluri care depășesc primul an, încercați să evitați supraîncărcarea listei cu rezultate ale învățării care sunt extrase din partea de jos a taxonomiei Bloom (de exemplu, cunoștințe și înțelegere în domeniul cognitiv). Încercați să-i provocați pe studenți să folosească ceea ce au învățat, incluzând câteva rezultate ale învățării extrase din categoriile superioare (de exemplu, aplicație, analiză, sinteză și evaluare).

Abordarea evaluării competențelor profesionale bazată pe rezultate ale învățării aduce :

- Claritate competenței evaluate;
  - Precizie în ”traducerea” competenței evaluate;
  - Transparență
  - Coerență
- } relației educație și formare profesională – piața muncii
- Grad de încredere crescut în procesul de evaluare și certificare a competențelor profesionale
  - Nivel de flexibilitate ridicat, adaptabil specificului evaluării unor rezultate obținute în diverse/variate moduri și medii de învățare și unor tipologii diferite ale candidatului
  - Centrare pe candidat, înțeles ca sumă a experiențelor sale de învățare anterioare, independente de un proces de predare-învățare clasic.

Sursa: ANC

Capitolul 5. Rezultatele învățării și calificarea

În sistemul de educație și formare profesională actual nu se mai poate vorbi despre calificări prin programe de studii sau standarde de calificare fără a se menționa rezultatele învățării.

Rezultatele învățării definesc ce știe și ce poate face concret un absolvent după finalizarea, evaluarea și promovarea unui modul de formare, a unei discipline sau ore de pregătire practică/teoretică conform unui standard. Aceste rezultate ale învățării trebuie certificate și validate pentru ca să conducă la o calificare. Rezultatele învățării devin astfel parte a certificării. Ele trebuie îndeplinite /promovate indiferent de forma de pregătire, formală, informală sau non-formală, fiind un numitor comun la toate formele de educație.

Dacă rezultatele învățării corespund cât mai exact și conduc la competențele cerute de angajatori înseamnă că educația și formarea profesională și-a atins una din ținte, aceea de pregătire pentru cariera profesională.

Rezultatele învățării sunt prima verigă a standardelor de calificare sau programelor de studii, pe umerii cărora se construiesc programele de educație și formare. Se poate trece la scrierea rezultatelor învățării chiar dacă nu ai un standard ocupațional actualizat în țara ta, dacă se utilizează competențele europene aferente calificărilor lor.

Se recomandă la scrierea programelor de studii pe bază de rezultate ale învățării, să se țină cont că:

- Disciplinele care conduc la dobândirea lor să se organizeze pe module: predare pachet a unei discipline și evaluarea finală conduce la acumularea mai bună a cunoștințelor, abilităților, responsabilităților predate;
- Pentru uniformitate în mediul universitar recomandăm multiplu de 5 numărul de credite per modul/disciplină, respectiv 125-150 de ore de predare teoretică, practică și studiu individual; (pentru nivelele non-universitare numărul de credite se va stabili prin planul de formare în funcție de importanța disciplinei).
- Calificarea obținută să fie corespunzătoare ocupației/ ocupațiilor pe care le poate urma pe baza pregătirii efectuate;
- Titlul obținut să corespundă domeniului educațional și nivelului de calificare.

În sensul celor prezentate mai sus considerăm că, atunci când se stabilesc competențele aferente unei ocupații de către reprezentanții pieței muncii, să se țină seama sau să se coordoneze și cu cele din portalul ESCO-v1 sau chiar să se includă aceste competențe pe lângă cele naționale.

Concluzii:

a) Rezultatele învățării contribuie la asigurarea calității actului educațional și sunt parte din asigurarea calității.

În acest sens, propunem un model (vezi tabelul 5.1) util în dezvoltarea programelor de studii și standardelor de calificare care, prin completarea lui împreună cu părțile interesate, va conduce la realizarea de programe și standarde pe baza rezultatelor învățării. Tabelul propus parcurge toate informațiile necesare, de la sarcinile și atribuțiile angajatului pentru o anumită ocupație până la competențe, rezultate ale învățării și programul de educație și formare profesională care au creat calificarea angajatului respectiv .

Tabelul 5.1. Model de scriere a programelor de studii/ standardelor de calificare pe baza rezultatelor învățării și standardelor internaționale

PIAȚA MUNCII								REGLEMENTARE			EDUCAȚIE								
Domenii CAEN	Cod COR/Grupa Sarcini și atribuții ISCO	Nivel de abilități (ISCO)	Condiții de acces Studii absolvite	Competențe ocupaționale	Cunoștințe, aptitudini, autonomie, responsabilitate	Nivel de calificare CNC	Nivel ISCED	Domeniu ISCED	Rezultate ale învățării	Discipline/Module Credite	Ani de studiu	Titlu	Ocupație	Domenii CAEN	Observații				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

b) Rezultatele învățării diferă de la un nivel de calificare la altul, chiar dacă denumirea este similară, prin ceea ce poate face absolventul când calificarea lui crește.

De exemplu, matematică nivel 3 (liceu) trebuie să aibă alt rezultat al învățării decât matematică nivel 6 (universitar). Aici va trebui să apară diferența de nivel și să nu mai fie posibil ca în universități să se repete cunoștințe și deprinderi de liceu sau, similar, de la nivelul 6 (licență) la nivelul 7 (master). Diferențe sunt și între domenii, de exemplu matematică nivel 6 pentru ingineri diferă de matematică nivel 6 - matematicieni sau nivel 6 - fizicieni.

c) Scrierea rezultatelor învățării se face de către comisiile mixte (educație –asociați profesionale –specialiști-comitete sectoriale) de specialitate, iar nivelele de calificare se coordonează de ANC.

Comisiile mixte muncă-educație trebuie să țină cont clar și precis de nivelul de calificare.

d) Rezultate ale învățării trebuie să fie convingătoare, serioase, clare, simplu de înțeles de cititor, utilizabile în orice formă de evaluare indiferent dacă a fost formare formală, non-formală sau informală.

e) Rezultatele învățării se îmbunătățesc permanent prin feed-back de la studenți și din piață ca orice proces până la atingerea maturității, apoi cu timpul se înlocuiesc termenii conform cererii.

Un program matur se obține minimum după ce ai 2-3 promoții de absolvenți, adică 7-8 ani după ce ai finalizat scrierea lui pe bază de rezultate ale învățării – până atunci ai evaluări parțiale.

f) Rezultatele învățării trebuie să fie armonizate între programele de studii care au ca scop pregătirea de specialiști pentru aceleași ocupații, atât la nivel național cât și internațional. În acest fel se asigură recunoașterea studiilor și mobilitatea absolvenților pe piața muncii.

Anumite domenii ISCED (cum ar fi cele tehnice și vocaționale prezentate mai jos) au prioritate în scrierea programelor de studii pe bază de rezultate ale învățării, pentru a permite recunoașterea automată a calificărilor.

Domeniu tehnic

041 – economie – administrație;

05 – Științe

06 – IT;

07 – inginerie;

103 – servicii: militar, ;

081, 082, 083 – agricultură;

Domeniu Vocațional

- 021 – artă

- 101, 102 – servicii de sănătatea: sport

ANEXA 1. DEFINIȚII ȘI ABREVIERI

TERMEN	DEFINIȚIE
<p>Abilități/ Aptitudini (<i>eng. skills</i>) (n.tr. termenul <i>skills</i> a fost tradus oficial prin <i>abilități</i> și ulterior prin <i>aptitudini</i>, în Recomandarea privind CEC, dar reprezintă același concept)</p>	<p>Capacitatea de a aplica cunoștințe și de a utiliza know-how pentru a duce la îndeplinire sarcini și a rezolva probleme. În contextul Cadrului European al Calificărilor, abilitățile sunt descrise ca fiind cognitive (implicând utilizarea gândirii logice, intuitive și creative) sau practice (implicând dexteritate manuală și utilizarea de metode, materiale, unelte și instrumente). (<i>Sursa: RECOMANDAREA CONSILIULUI din 22 mai 2017 privind Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și de abrogare a Recomandării Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții – Anexa 1 (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 2017/C 189/03)</i>)</p> <p>Abilitățile se exprimă prin următorii descriptori: aplicare, transfer și rezolvare de probleme, reflecție critică și constructivă, creativitate și inovare. (<i>Sursa: Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023</i>)</p>
<p>Absolvent al unui program de educație și formare profesională</p>	<p>O persoană care a finalizat un program de educație și formare profesională (<i>Sursa: ISCED-2011, Clasificarea Internațională Standard a Educației</i>).</p>
<p>Absolvire</p>	<p>Finalizarea unui program de educație și formare profesională. Este posibil ca un absolvent să aibă una sau mai multe absolviri, dacă studentul a fost înscris simultan în două sau mai multe programe și le-a absolvit (<i>Sursa: ISCED-2011, Clasificarea Internațională Standard a Educației</i>).</p>
<p>Activitate de învățare</p>	<p>Activitate deliberată în care o persoană participă cu intenția de a învăța (<i>Sursa: ISCED-2011, Clasificarea Internațională Standard a Educației</i>).</p>
<p>Activitate educațională</p>	<p>Activitate deliberată care implică unele forme de comunicare care pun în evidență învățarea (<i>Sursa: ISCED-2011, Clasificarea Internațională Standard a Educației</i>).</p>
<p>ANC</p>	<p>Autoritatea Națională pentru Calificări</p>
<p>ARACIP</p>	<p>Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Preuniversitar</p>
<p>ARACIS</p>	<p>Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior</p>
<p>Asigurarea calității</p>	<p>Un proces continuu de evaluare a calității unui sistem, a unei instituții sau a unui program de învățământ superior de către autoritatea sau autoritățile competente pentru a asigura părților interesate că standardele educaționale satisfăcătoare sunt menținute și îmbunătățite permanent standarde educaționale satisfăcătoare (<i>Sursa: Convenția globală pentru recunoașterea calificărilor din învățământul superior, adoptată la Paris la 25 noiembrie 2019, aprobată de Parlamentul României în iunie 18/2021</i>)</p>
<p>Asigurarea calității educației</p>	<p>Exprimă capacitatea unei organizații furnizoare de a oferi</p>

TERMEN	DEFINIȚIE
	programe de educație în conformitate cu standardele anunțate și este realizată printr-un ansamblu de acțiuni de dezvoltare a capacității instituționale, de elaborare, planificare și implementare de programe de studiu, prin care se formează încrederea beneficiarilor că organizația furnizoare de educație îndeplinește standardele de calitate. <i>(Sursa: Legea educației naționale nr. 1 / 2011, cu modificările și completările ulterioare – Anexă)</i>
Autoritate competentă	Orice autoritate sau instanță autorizată în mod special de un stat membru să elibereze sau să primească titluri de calificare sau alte documente sau informații, precum și să primească cereri și să ia decizii <i>(Sursa: Directiva 2005/36/CE, a PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 7 septembrie 2005, privind recunoașterea calificărilor profesionale, art. 3/(1)/d)</i>
Cadrul Național al Calificărilor - CNC	Este un instrument pentru clasificarea calificărilor în conformitate cu un set de criterii care corespund unor niveluri specifice de învățare atinse, al cărui scop este integrarea și coordonarea subsistemelor naționale ale calificărilor și îmbunătățirea transparenței, accesului, progresului și calității calificărilor în raport cu piața muncii și cu societatea civilă. <i>(Sursa: RECOMANDAREA CONSILIULUI din 22 mai 2017 privind Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și de abrogare a Recomandării Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții – Anexa 1 (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 2017/C 189/03))</i>
Cadrul Național al Calificărilor - CNC	Este un instrument pentru stabilirea calificărilor, în conformitate cu un set de criterii ce corespund unor niveluri specifice de învățare. Cadrul național al calificărilor are ca scop integrarea și coordonarea subsistemelor naționale de calificări și îmbunătățirea transparenței, accesului, progresului și calității calificărilor în raport cu piața muncii și societatea civilă. <i>(Sursa: Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și Legea învățământului superior nr. 199/2023)</i>
CAEN	Clasificarea Activităților din Economia Națională
Calificare (ISCED 2011)	Confirmarea oficială, de obicei sub forma unui document, care certifică finalizarea unui program de educație sau a unui stagiu de program. Calificările pot fi obținute prin: i) finalizarea unui program complet de educație; ii) finalizarea unui stagiu de program de educație (calificări intermediare); iii) validarea sau dobândirea unor cunoștințe, aptitudini sau competențe, independent de participarea la programul de educație. Se mai pot considera ‘acreditări’. <i>(Sursa: ISCED-2011, Clasificarea Internațională Standard a Educației).</i>
Calificare ¹	Un rezultat formal al unui proces de evaluare și validare,

TERMEN	DEFINIȚIE
	<p>obținut în momentul în care o autoritate competentă stabilește că o persoană a dobândit rezultate ale învățării corespunzătoare unor standarde date. <i>(Sursa: RECOMANDAREA CONSILIULUI din 22 mai 2017 privind Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și de abrogare a Recomandării Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții – Anexa 1 (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 2017/C 189/03))</i></p>
Calificare²	<p>Este rezultatul formal al unui proces de evaluare și validare, care este obținut atunci când un organism competent stabilește că o persoană a dobândit rezultate ale învățării corespunzătoare unor standarde prestabilite.</p> <p><i>(Sursa: Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și Legea învățământului superior nr. 199/2023)</i></p>
Calificare³	<p>(a) Calificare de învățământ superior: orice grad, diplomă, certificat sau titlu, emise de o autoritate competentă care atestă finalizarea cu succes a unui program de învățământ superior sau validarea învățării anterioare, dacă este cazul</p> <p>(b) Calificarea care dă acces la învățământul superior: orice grad, diplomă, certificat sau titlu, emise de o autoritate competentă și care atestă finalizarea cu succes a unui program de învățământ sau a validării învățării anterioare, după caz, și care oferă titularului calificării dreptul de a fi luat în considerare pentru admiterea în învățământul superior <i>(Sursa: Convenția globală pentru recunoașterea calificărilor din învățământul superior, adoptată la Paris la 25 noiembrie 2019, aprobată de Parlamentul României în iunie 18/2021)</i></p>
Calificare internațională	<p>O calificare acordată de un organism internațional legal constituit (asociație, organizație, sector sau companie) sau de un organism național acționând în numele unui organism internațional, care este utilizată în cel puțin două țări și care include rezultate ale învățării evaluate prin trimitere la standarde stabilite de un organism internațional. <i>(Sursa: RECOMANDAREA CONSILIULUI din 22 mai 2017 privind Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și de abrogare a Recomandării Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții – Anexa 1 (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 2017/C 189/03))</i></p>
Calitatea educației	<p>Este ansamblul de caracteristici ale unui program de studii și ale furnizorului acestuia prin care sunt îndeplinite standardele de calitate, precum și așteptările beneficiarilor. <i>((Sursa: Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și Legea învățământului superior nr. 199/2023)</i></p>
CE	Comisia Europeană
CEDEFOP	European Center for the Development of Vocational Training

TERMEN	DEFINIȚIE
	<i>(Centrul European pentru dezvoltarea educației și formării profesionale)</i>
Certificarea rezultatelor învățării	Reprezintă procesul prin care se confirmă în mod formal rezultatele învățării dobândite de persoana care învață, în urma unui proces de evaluare. <i>(Sursa: Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și Legea învățământului superior nr. 199/2023)</i>
Competență	Capacitatea dovedită de a utiliza cunoștințe, aptitudini și abilități personale, sociale și/sau metodologice în situații de muncă sau de studiu și pentru dezvoltarea profesională și personal. <i>(Sursa: RECOMANDAREA CONSILIULUI din 22 mai 2017 privind Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și de abrogare a Recomandării Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții – Anexa 1 (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 2017/C 189/03))</i>
COR	Clasificarea Ocupațiilor din România
Credit	Reprezintă confirmarea faptului că o parte a unei calificări, constând într-un set coerent de rezultate ale învățării, a fost evaluată și validată de o autoritate competentă în conformitate cu un standard convenit; creditul este acordat de autoritățile competente atunci când o persoană a obținut rezultatele definite ale învățării, dovedite prin evaluări corespunzătoare, și poate fi exprimat ca o valoare cantitativă (de exemplu, credite sau puncte de credit) care indică estimarea volumului de muncă de care o persoană are nevoie în mod obișnuit pentru a obține respectivele rezultate ale învățării. <i>(Sursa: RECOMANDAREA CONSILIULUI din 22 mai 2017 privind Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și de abrogare a Recomandării Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții – Anexa 1 (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 2017/C 189/03))</i>
Creditele de studii transferabile în sistem european (ECTS - European Credit Transfer System)	Exprimă volumul de muncă pentru activități de învățare necesar pentru a dobândi un set de rezultate ale învățării. Creditele ECTS sunt exprimate, în general, în numere întregi. <i>(Sursa: Legea învățământului superior nr. 199/2023)</i>
Credit ECTS	Creditele ECTS exprimă volumul de învățare bazat pe rezultatele învățării și volumul de muncă aferent. 60 de credite ECTS sunt alocate rezultatelor învățării și volumului de muncă aferent pentru un an de studii cu frecvență întreagă sau echivalent, care cuprinde în mod normal un număr de componente educaționale cărora le sunt alocate credite (pe baza rezultatelor învățării și a volumului de muncă). Creditele ECTS sunt exprimate în general în numere întregi. <i>(Sursa: Ghidul utilizatorului sistemului european de transfer și acumulare a creditelor ECTS/SECT, elaborat de Comisia</i>

TERMEN	DEFINIȚIE
	<i>Europeană în forma actualizată ediția 2015, din 12.09.2019)</i>
Criteriu	Reprezintă un set de standarde care se referă la un aspect fundamental de organizare și funcționare a unui/unei furnizor de educație/unități/instituții furnizoare de educație în procesul autorizării de funcționare provizorie/acreditării/ menținerii acreditării/evaluării externe și interne și asigurării calității. (Sursa: <i>Legea învățământului superior nr.199/2023</i>)
Cunoștințe¹	Rezultatul asimilării de informații prin învățare. Cunoștințele reprezintă ansamblul de fapte, principii, teorii și practici legate de un anumit domeniu de muncă sau de studiu. În contextul Cadrului European al Calificărilor, cunoștințele sunt descrise ca teoretice și/sau faptice. (Sursa: <i>RECOMANDAREA CONSILIULUI din 22 mai 2017 privind Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și de abrogare a Recomandării Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții – Anexa 1 (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 2017/C 189/03)</i>)
Cunoștințe²	Reprezintă rezultatul asimilării de informații prin învățare. Cunoștințele reprezintă ansamblul de fapte, principii, teorii și practici legate de un anumit domeniu de muncă sau de studiu. În contextul Cadrului european al calificărilor, cunoștințele sunt descrise ca teoretice și/sau faptice. Cunoștințele se exprimă prin următorii descriptori: cunoaștere, înțelegere și utilizare a limbajului specific, explicare și interpretare. (Sursa: <i>Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și Legea învățământului superior nr. 199/2023</i>)
Documente Europass suplimentare referitoare la calificări	Un set de documente, inclusiv Suplimentul la Diplomă și Suplimentul la Certificatul profesional, emise de autoritățile competente; (Sursa: <i>Propunere de DECIZIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI privind un cadru comun pentru furnizarea unor servicii mai bune pentru abilitați și calificări (Europass) și de abrogare a Deciziei nr. 2241/2004/CE</i>)
Domeniu de educație	Domeniu vast, ramură sau aria de conținut acoperită de un program de educație, curs sau modul. Deseori se referă la <i>ECTS/SECT</i> – Sistemul european de credite transferabile. (Sursa: <i>Clasificarea Internațională Standard a Educației ISCED 2011 UNESCO, p.78</i>)
Educația	Procesele prin care societatea transmite deliberat informații acumulate, cunoștințe, înțelegere, atitudini, valori, deprinderi, competențe și comportamente între generații. Presupune comunicarea concepută pentru învățare (Sursa: <i>ISCED-2011, Clasificarea Internațională Standard a Educației</i>).
Educația	Este ansamblul proceselor de punere în aplicare a programelor și activităților de învățare și formare de rezultate ale învățării. Educația include atât activitățile de învățare în context formal, cât și în context nonformal sau informal. (Sursa: <i>Legea</i>

TERMEN	DEFINIȚIE
	<i>învățământului superior nr.199/2023)</i>
Educația formală	Educația instituționalizată, intenționată și planificată prin intermediul organizațiilor publice și organismelor private recunoscute și – în totalitatea lor – constituie sistemul de educație formală al unei țări. Programele de educație formală sunt astfel recunoscute ca atare de autoritățile naționale de educație sau echivalente, de exemplu: oricare altă instituție în cooperare cu autoritățile naționale sau subnaționale de educație. Educația formală constă mai ales din educație inițială. Educația profesională, educația pentru nevoi speciale și unele părți din educația pentru adulți sunt deseori recunoscute drept parte din sistemul formal de educație (<i>Sursa: ISCED-2011, Clasificarea Internațională Standard a Educației</i>).
Educația generală	Programele de educație destinate dezvoltării cunoștințelor generale, aptitudinilor și competențelor elevilor, dar și aptitudinilor la citire și aritmetică, deseori pregătesc studenți pentru programe de educație mai avansate la niveluri ISCED similare sau superioare și pun bazele învățării continue. Programele de educație permanentă sunt bazate pe școală sau colegiu. Educația generală include programe de educație care sunt destinate pregătirii studenților pentru admitere în educația profesională dar nu pregătesc pentru forța de muncă ocupată în ocupații particulare, meserii, sau clase de ocupații sau meserii, nu conduc direct la o calificare relevantă pe piața muncii (<i>Sursa: ISCED-2011, Clasificarea Internațională Standard a Educației</i>).
Educația inițială	Educația formală a persoanelor înainte de a intra pe piața muncii, de exemplu: când vor fi în învățământul cu program complet. Prin urmare se referă la persoane care sunt privite de către societate drept copii, tineri și adulți tineri. Are loc în instituții educaționale dintr-un sistem destinat educației continue (<i>Sursa: ISCED-2011, Clasificarea Internațională Standard a Educației</i>).
Educația la locul de muncă	Activitățile educaționale care se desfășoară la locul de muncă, de obicei în contextul programelor educaționale profesionale. Scopul este realizarea obiectivelor de învățare specifice prin instruire practică și participare la activitățile de muncă sub îndrumarea muncitorilor experimentați sau a instructorilor (<i>Sursa: ISCED-2011, Clasificarea Internațională Standard a Educației</i>).
Educația non-formală	Educația instituționalizată, intenționată și planificată de un furnizor de educație. Caracteristica definitorie a educației non-formale este că ar fi un supliment, alternativă și/sau completare la educația formală din procesul continuu de învățare a persoanelor. Deseori se acordă pentru a garanta dreptul de acces la educație pentru toți. Se acordă tuturor persoanelor de toate vârstele, dar nu se aplică neapărat unei structuri-căi continue; poate avea durată scurtă și/sau de mică intensitate și

TERMEN	DEFINIȚIE
	se oferă sub forma unor cursuri de scurtă durată sau seminarii. Deseori conduce la calificări care nu sunt recunoscute ca fiind echivalente cu cele formale de către autoritățile naționale sau subnaționale din educație sau nu sunt recunoscute deloc. Educația non-formală poate cuprinde programe care contribuie la alfabetizarea adulților și tinerilor și la educația pentru copiii neșcolarizați, dar și programe privind aptitudinile, deprinderile de muncă, dezvoltarea socială sau culturală (<i>Sursa: ISCED-2011, Clasificarea Internațională Standard a Educației</i>).
Educația permanentă	Totalitatea activităților de învățare care se produc de-a lungul întregii vieți, în scopul îmbunătățirii cunoștințelor, abilităților și competențelor dintr-o multiplă perspectivă: personală, civică, socială sau ocupațională. (<i>Sursa: Comunicatul Comisiei Europene din noiembrie 2001 – Realizare unei arii europene a educației permanente</i>) Conform aceluiași document, învățarea permanentă presupune: Dobândirea și actualizarea oricărui tip de abilități, interese, cunoștințe și calificări, începând cu educația preșcolară, până la perioada de după pensionare. Conceptul de învățare permanentă promovează astfel dezvoltarea cunoștințelor și competențelor necesare fiecărui cetățean pentru a se adapta la o societate bazată pe cunoaștere și pentru a participa activ în toate sferile vieții economice și sociale, deținând astfel controlul propriului viitor.
Educația și formarea profesională	Reprezintă ansamblul coerent și continuu de activități și experiențe de învățare prin care trece subiectul învățării pe întreaga durată a traseului său educațional-formativ. (<i>Sursa: Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și Legea învățământului superior nr. 199/2023</i>)
Educația și formarea profesională reglementată	Orice formare profesională care urmărește în special exercitarea unei anumite profesii și care constă într-un ciclu de studii completat, după caz, de o formare profesională, un stagiu profesional sau o practică profesională. (<i>Sursa: Directiva 2005/36/CE, art. 3/(1)/e</i>)
EQF/CEC	Cadru european al calificărilor pentru învățare pe tot parcursul vieții este un instrument de referință pentru a compara nivelurile de calificare ale diferitelor sisteme de calificări și care promovează atât învățarea de-a lungul vieții, cât și egalitatea de șanse în societatea bazată pe cunoaștere, precum și continuarea integrării cetățenilor pe piața europeană a muncii, respectând în același timp marea diversitate a sistemelor naționale de educație. (<i>Sursa: Legea învățământului superior nr. 199/2023</i>)
ESCO	European Classification of Skills, Competences, Qualifications and Occupations/ <i>Clasificarea europeană a aptitudinilor, competențelor, calificărilor și ocupațiilor</i>
EURES	Portalul european pentru mobilitatea forței de muncă - Lansată în 1994, EURES este o rețea europeană de cooperare a serviciilor de ocupare a forței de muncă, menită să faciliteze

TERMEN	DEFINIȚIE
	libera circulație a lucrătorilor. În activitatea sa, rețeaua a depus întotdeauna eforturi mari pentru a se asigura că cetățenii europeni pot beneficia de aceleași oportunități, în pofida barierelor lingvistice, a diferențelor culturale, a provocărilor birocratice, a diversității legislației privind ocuparea forței de muncă și a faptului că diplomele de studii nu sunt recunoscute în toată Europa. (Sursa: Comisia Europeană - https://ec.europa.eu/eures/public/ro/homepage)
EUROPASS	Este un set gratuit de instrumente online și de informații care ajută la gestionarea tuturor etapelor de învățare și carieră. Instrumentele și informațiile ajută să vă faceți cunoscute în Europa competențele, calificările și experiența, în mod clar și coerent. Comisia Europeană a creat Europass și oferă gratuit acest serviciu, în 29 de limbi. (Sursa: https://europa.eu/europass/ro/about-europass)
Evaluarea abilităților	Procesul sau metoda utilizată pentru a evalua, a măsura și, în cele din urmă, a descrie abilitățile persoanelor fizice. Aceasta poate include autoevaluarea sau evaluarea certificată de o terță parte. (Sursa: <i>Propunere de DECIZIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI privind un cadru comun pentru furnizarea unor servicii mai bune pentru abilitați și calificări (Europass) și de abrogarea Deciziei nr. 2241/2004/CE, 04.10.2016</i>)
Evaluarea instituțională a calității	Constă în examinarea multicriterială a calității educației, a măsurii în care o organizație furnizoare de educație/instituție de învățământ superior și programele de studii organizate de aceasta îndeplinesc standardele de calitate. Atunci când evaluarea calității este efectuată de organizație, aceasta ia forma evaluării interne. Atunci când evaluarea calității este efectuată de o agenție națională sau internațională specializată, aceasta ia forma evaluării externe. (Sursa: <i>Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și Legea învățământului superior nr. 199/2023</i>)
Evaluarea rezultatelor învățării	Proces de evaluare a cunoștințelor teoretice și practice, a competențelor și/sau abilităților unei persoane, pe baza unor criterii predefinite (așteptările privind rezultatele, măsurarea rezultatelor învățării). Evaluarea este de obicei urmată de certificare. (Sursa: <i>Glosar Cedefop</i> https://europass.cedefop.europa.eu/ro/education-and-training-glossary)
Evaluarea rezultatelor învățării	Reprezintă procesul prin care se stabilește faptul că o persoană a dobândit cunoștințe, abilități, responsabilitate și autonomie într-un domeniu de studii. ((Sursa: <i>Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și Legea învățământului superior nr. 199/2023</i>)
Experiență profesională	Exercitarea efectivă și legală a respectivei profesii într-un stat membru. (Sursa: <i>Directiva 2005/36/CE, art. 3/(1)/f</i>)
Finalizarea unui program de educație și formare	Participarea la toate componentele unui program de educație și formare profesională (inclusiv examinări finale dacă sunt),

TERMEN	DEFINIȚIE
profesională	indiferent de rezultatul unei posibile evaluări a realizărilor obiectivelor de învățare (<i>Sursa: ISCED-2011, Clasificarea Internațională Standard a Educației</i>).
Furnizor de educație și formare profesională	Furnizorii de servicii de educație și formare profesională dispun, în funcție de contextul național, de un grad adecvat de autonomie, de flexibilitate, de sprijin și de finanțare pentru a-și adapta oferta de formare la nevoile evolutive în materie de competențe, la tranziția verde și la cea digitală, precum și la ciclurile economice, asigurând, totodată, calitatea. (<i>Sursa: Recomandarea Consiliului din 24 noiembrie 2020 privind educația și formarea profesională (EFP) pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență 2020/C 417/01</i>)
Instituție de învățământ superior	instituție care furnizează învățământ superior, recunoscută de către autoritatea competentă a unui Stat Parte, sau de către unitate teritorială a acesteia, ca aparținând sistemului său de învățământ superior (<i>Sursa: Convenția globală pentru recunoașterea calificărilor din învățământul superior, adoptată la Paris la 25 noiembrie 2019, aprobată de Parlamentul României în iunie 18/2021</i>)),
Învățământ general postliceal	Învățământul postliceal non – terțiar/non-universitar este poziționat între învățământul secundar superior și învățământul superior. Învățământul general postliceal pregătește de obicei, cursanți pentru studii în învățământul superior, în timp ce învățământul profesional postliceal pregătește în general cursanții pentru intrarea directă pe piața forței de muncă (<i>Sursa: ISCED-2011, Clasificarea Internațională Standard a Educației</i>).
Învățământ general secundar	Pregătește elevii pentru învățământul postliceal sau învățământul superior, dar de obicei nu pregătește pentru angajare într-o anumită ocupație sau industrie, și nici nu conduce direct la o calificare relevantă pe piața muncii (<i>Sursa: ISCED-2011, Clasificarea Internațională Standard a Educației</i>).
Învățământ profesional	Programe de educație și formare profesională care sunt destinate pentru cei care învață pentru a dobândi cunoștințe, aptitudini și competențe specifice unei ocupații, meserii sau clase de ocupații sau meserii. Poate avea componente bazate pe muncă (de exemplu ucenicie, programe de educație – sistem dublu). Finalizarea cu sces a acestor programe conduce spre calificări profesionale relevante pe piața muncii, recunoscute ca orientate ocupațional de către autoritățile naționale și/sau de piața muncii. (<i>Sursa: ISCED-2011, Clasificarea Internațională Standard a Educației</i>).
Învățământ profesional postliceal	Învățământul postliceal non-terțiar/non-universitar este poziționat între învățământul secundar superior și învățământul superior. Învățământ general postliceal pregătește de obicei, cursanți pentru studii în învățământul superior, în timp ce învățământul profesional postliceal

TERMEN	DEFINIȚIE
	pregătește în general cursanții pentru intrarea directă pe piața forței de muncă (<i>Sursa: ISCED-2011, Clasificarea Internațională Standard a Educației</i>).
Învățământ superior (ISCED nivelurile 5-8)	Se bazează pe învățământul liceal, oferind activități de învățare în domenii specializate de educație. Are ca scop înălțarea la nivel înalt de complexitate și specializare. Include ceea ce se înțelege a fi educație academică dar și educație avansată profesional. (<i>Sursa: ISCED-2011, Clasificarea Internațională Standard a Educației</i>).
Învățământul superior	Toate tipurile de programe de studii sau seturi de cursuri de studii de nivel universitar recunoscute de autoritățile competente ale unui Stat Parte, sau de către unitate teritorială a acesteia, ca aparținând sistemului său de învățământ superior (<i>Sursa: Convenția globală pentru recunoașterea calificărilor din învățământul superior, adoptată la Paris la 25 noiembrie 2019, aprobată de Parlamentul României în iunie 18/2021</i>))
Învățare	Dobândirea individuală sau modificarea de informații, cunoștințe, înțelegere, atitudini, valori, deprinderi, competențe sau comportamente prin experiență, practică, studiu sau instruire (<i>Sursa: ISCED-2011, Clasificarea Internațională Standard a Educației</i>).
Învățarea în context formal	Are un caracter intențional și se desfășoară într-un cadru organizat, structurat, coerent și prestabilit anterior debutului procesului, dedicat în mod specific învățării. Acesta cuprinde în mod obligatoriu următoarele elemente: a) curriculum și obiective educaționale explicit formulate; b) derularea învățării într-o instituție de învățământ superior sau în altă organizație furnizoare de educație definită în prezenta lege; c) înmatricularea cursanților într-o instituție prevăzută la lit. b) care este autorizată să funcționeze provizoriu sau acreditată potrivit legii; d) evaluarea și certificarea rezultatelor învățării dobândite prin documente oficiale, reglementate potrivit legislației în vigoare. (<i>Sursa: Legea învățământului superior nr. 199/2023</i>)
Învățarea în contexte informale	Învățarea în context informal poate avea sau nu un caracter intențional și rezultă din activitățile și experiențele zilnice ale unei persoane, nefiind organizată sau structurată în ceea ce privește obiectivele, durata sau sprijinul acordat procesului, fiind dobândite rezultate ale învățării. Acestea pot fi luate în considerare în contextul măsurilor de validare care pot identifica, documenta, evalua și/sau certifica rezultatele învățării unei persoane. (<i>Sursa: Legea învățământului superior nr. 199/2023</i>)
Învățarea în contexte non-formale	Învățarea realizată în contexte nonformale are un caracter intențional și se desfășoară în afara sistemului formal de educație și formare, prin intermediul unor activități planificate și în cadrul cărora există o formă de susținere a procesului de învățare, în baza următoarelor caracteristici: a) se realizează cu participare voluntară; b) include o formă de suport de curs

TERMEN	DEFINIȚIE
	pentru participanți; c) se poate desfășura pe baza unui curriculum și a unor obiective educaționale. (Sursa: <i>Legea învățământului superior nr. 199/2023</i>)
Învățarea pe tot parcursul vieții	Se referă la toate activitățile de învățare formale, nonformale sau informale care se desfășoară pe întreaga durată de viață a unei persoane și care are scopul de a îmbunătăți și dezvolta capacitățile umane, cunoștințele, abilitățile, atitudinile și competențele. (Sursa: <i>Legea învățământului superior nr. 199/2023</i>)
ISCED	The International Standard Classification of Education/ <i>Clasificarea internațională standard a educației</i>
ISCED 2011	Clasificarea ISCED 2011 este un pas înainte important într-un proces consultativ pe termen lung menit să se îmbunătățească comparabilitatea statisticilor internaționale privind educația. Clasificarea ISCED 2011 prezintă o revizuire a nivelurilor ISCED-97 ale programelor de educație (ISCED-P) și introduce pentru prima dată o clasificare asociată a nivelurilor de realizare a educației (ISCED-A) bazată pe calificări de învățământ recunoscute. Clasificarea ISCED 2011 include definiții îmbunătățite ale educației formale și non-formale, educaționale activități și programe. Comparativ cu ISCED-97 care avea șapte niveluri de educație, ISCED 2011 are nouă niveluri de educație. (Sursa: <i>OECD - https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/eag-2015-5-en.pdf?expires=1626171030&id=id&accname=guest&checksum=7CF32146BA7A6622964B8173A691FAFB</i>)
ISCO	International Standard Classification of Occupations/ <i>Clasificarea internațională standard a ocupațiilor</i>
ISCO 08 – JOB	Cadrul utilizat pentru proiectarea și construcția ISCO-08 se bazează pe două concepte principale: conceptul de job și conceptul de skill. Un job este definit în ISCO-08 ca „un set de sarcini și îndatoriri îndeplinite, sau menite a fi îndeplinite, de o singură persoană, inclusiv pentru un angajator sau care desfășoară o activitate independentă”. (Sursa: <i>EUROSTAT - RAMON - Reference And Management Of Nomenclatures – METADATA - SCL - International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08)</i>)
MEN	Ministerul Educației Naționale
Meseria	Profesie sau îndeletnicire bazată pe un complex de cunoștințe obținute prin școlarizare și prin practică, care permit celui care le posedă să execute anumite operații de transformare și de prelucrare a obiectelor muncii sau să presteze anumite servicii. (Sursa: https://dexonline.net/definitie-meserie)
MMJS	Ministerul Muncii și Justiției Sociale
Nivelul EQF	Cadrul European al Calificărilor - Nivelurile 1- 8. Fiecare dintre cele 8 niveluri ale EQF este definit de un set de descriptori care indică rezultatele învățării relevante pentru calificările de la acel nivel în orice sistem de calificări. (Sursa:

TERMEN	DEFINIȚIE
	https://europa.eu/europass/ro/description-eight-efq-levels)
Obiective ale învățării	Specificarea rezultatelor învățării de realizat la absolvirea unei activități educaționale sau de învățare. Acestea au ca scop îmbunătățirea cunoștințelor, aptitudinilor și competențelor în contextul social, civic, personal legat de forța de muncă ocupată. Obiectivele învățării sunt legate de scopul pregătirii studiilor mai avansate și/sau ocupație, meserie sau clasă de ocupații sau meserii (<i>Sursa: ISCED-2011, Clasificarea Internațională Standard a Educației</i>).
Ocupație	Grupare de locuri de muncă ce implică sarcini similare și care necesită un set de abilități similare. (<i>Sursa: DECIZIA DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2018/1020 A COMISIEI din 18 iulie 2018 privind adoptarea și actualizarea listei de aptitudini, competențe și ocupații din clasificarea europeană în scopul corelării automate prin intermediul platformei IT comune EURES</i>)
Organismul de acordare a diplomelor/certificatelor sau titlurilor	Organismul care eliberează certificate, diplome sau titluri pe baza calificărilor către o persoană și care recunoaște formal rezultatele învățării (cunoștințe, deprinderi și/sau competențe), pe baza unei proceduri de evaluare și validare (<i>Sursa: CEDEFOP, 2008 - http://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/validation-non-formal-and-informal-learning/european-inventory/european-inventory-glossary</i>)
Organizație furnizoare de educație	Este o instituție de învățământ superior. Orice persoană juridică fără scop patrimonial care se supune procesului de evaluare externă a calității educației și obține autorizarea de funcționare provizorie dobândește statutul de organizație furnizoare de educație, ce îi conferă dreptul de a desfășura activități de învățământ pe bază de programe și/sau domenii de studii de nivel universitar și/sau postuniversitar, legal organizate. (<i>Sursa: Legea învățământului superior nr. 199/2023</i>)
Organizații	Angajatori, recrutori, instituții de învățământ și de formare profesională, precum și alte părți interesate care au un interes în educație, formare și ocuparea forței de muncă. (<i>Sursa: Propunere de DECIZIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI privind un cadru comun pentru furnizarea unor servicii mai bune pentru abilități și calificări (Europass) și de abrogare a Deciziei nr. 2241/2004/CE</i>)
Profesia	Ocupație, îndeletnicire cu caracter permanent, pe care o exercită cineva în baza unei calificări corespunzătoare; complex de cunoștințe teoretice și de deprinderi practice care definesc pregătirea cuiva. (<i>Sursa: https://dexonline.ro/definitie/profesia</i>)
Profesie reglementată	O activitate sau un ansamblu de activități profesionale al căror acces, exercitare sau una dintre modalitățile de exercitare este condiționată, direct sau indirect, în temeiul unor acte administrative la deținătorii unei anumite calificări profesionale constituie în special o modalitate de exercitare. În cazul în care prima teză nu se aplică, o profesiune menționată

TERMEN	DEFINIȚIE
	la alineatul (2) este considerată profesiune reglementată; (Sursa: Directiva 2005/36/CE, art. 3/(1/a))
Programele de calificare profesională	Reprezintă oferta educațională care conduce la dobândirea unei calificări profesionale înscrise în Registrul național al calificărilor. (Sursa: Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și Legea învățământului superior nr. 199/2023)
Programele de studii	Concretizează oferta educațională și curriculară unitară a unei organizații furnizoare de educație, specifică unui nivel sau unei specializări. Punctele de credit pentru formare profesională reprezintă exprimarea numerică a importanței unei unități de rezultate ale învățării raportate la o calificare. (Sursa: Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023)
QF-EHEA (Qualifications Frameworks in the European Higher Education Area)	Cadrele calificărilor pentru Spațiul european al învățământului superior
Recunoașterea oficială a diplomelor individuale, academice sau profesionale	<p>Procesul prin care diplomele sunt validate în vederea facilitării accesului celor care le dețin către activități legate de educație și/sau de angajare. Trebuie diferențiate cel puțin două tipuri de recunoaștere: cea pentru nevoi academice și cea pentru nevoi profesionale.</p> <p>Prin recunoaștere se înțelege acceptarea unei diplome sau act de studii ca autentice (eliberate de o instituție de învățământ acreditată în țara de proveniență). Evaluarea ei se face în funcție de: tipul de program de studii, numărul de credite transferabile, conținut, formare, domeniu, specializare, calificare profesională (Suplimentul la Diplomă), prin comparație cu sistemul românesc de învățământ, în vederea stabilirii nivelului pe care acestea le conferă în învățământul românesc. (Sursa: CNRED - https://cnred.edu.ro/ro/intrebari-frecvente)</p>
Recunoașterea profesională	Se referă la dreptul de practică și la statutul profesional acordat deținătorului unei diplome. Din cauza existenței unor reguli diferite de recunoaștere a diplomelor sau titlurilor, se pot distinge două grupe: recunoașterea profesională <i>de iure</i> , aplicată dreptului de practică într-o anumită țară, în cadrul unei profesii reglementate (cum ar fi de exemplu: cea de medic). În Uniunea Europeană, de exemplu, regulamentele respective există atât în țările de origine, cât și în țările gazdă și fac subiectul mai multor directive specifice ale Uniunii Europene. Recunoașterea profesională <i>de facto</i> se referă la situațiile de recunoaștere profesională nereglementată, cum ar fi situațiile în care nu există sau nu este necesară o autorizație națională legală. (Sursa: GHID DE CERTIFICARE ȘI RECUNOAȘTERE PENTRU PROFESIA DE ASISTENT MEDICAL)
Recunoașterea rezultatelor învățării anterioare	Recunoașterea învățării anterioare înseamnă validarea rezultatelor învățării – fie provenite din educația formală, fie din învățarea non-formală sau informală – dobândite înainte de solicitarea validării. (Sursa: RECOMANDAREA CONSILIULUI din 20 decembrie 2012 privind validarea

TERMEN	DEFINIȚIE
	<i>învățării non-formale și informale 2012/C 398/01)</i>
Recunoașterea rezultatelor învățării și a creditelor asociate	Reprezintă procesul prin care se acordă un statut oficial rezultatelor învățării, care sunt evaluate și validate prin dobândirea de credite, în vederea acordării certificatului de calificare profesională. <i>(Sursa: Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023)</i>
Recunoașterea formală a rezultatelor învățării	Procesul în baza căruia o autoritate competentă acordă un statut oficial rezultatelor învățării dobândite, în vederea unor studii suplimentare sau a încadrării în muncă, prin: (i) acordarea de calificări (certIFICATE, diplome sau titluri); (ii) validarea învățării non-formale și informale; (iii) acordarea de echivalențe, de credite sau de derogări. <i>(Sursa: RECOMANDAREA CONSILIULUI din 22 mai 2017 privind Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și de abrogare a Recomandării Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții – Anexa 1 (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 2017/C 189/03))</i>
Responsabilitate/ autonomie	În contextul CEC, capacitatea cursantului de a aplica în mod autonom și responsabil cunoștințele și abilitățile sale <i>(Sursa: RECOMANDAREA CONSILIULUI din 22 mai 2017 privind Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și de abrogare a Recomandării Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții – Anexa 1 (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 2017/C 189/03))</i>
Rezultatele învățării	Enunțuri care se referă la ceea ce cunoaște, înțelege și este capabil să facă un cursant la terminarea unui proces de învățare și care sunt definite sub formă de cunoștințe, aptitudini, responsabilitate și autonomie. <i>(Sursa: RECOMANDAREA CONSILIULUI din 22 mai 2017 privind Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și de abrogare a Recomandării Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții – Anexa 1 (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 2017/C 189/03))</i>
RNC	Este o bază de date națională ce cuprinde descrierea tuturor calificărilor din România, formată din RNCP și RNCIS. <i>(Sursa: Legea învățământului superior nr. 199/2023)</i>
RNCIS	Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior
Sistem național de calificări	Toate aspectele activității unui stat membru legate de recunoașterea învățării și a altor mecanisme care asigură legătura educației și a formării cu piața muncii și cu societatea civilă. Acesta include dezvoltarea și punerea în aplicare a acordurilor și a proceselor instituționale legate de asigurarea calității, de evaluare și de acordarea calificărilor. Un sistem

TERMEN	DEFINIȚIE
	național al calificărilor poate fi format din mai multe subsisteme și poate include un cadru național al calificărilor. (Sursa: RECOMANDAREA CONSILIULUI din 22 mai 2017 privind Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și de abrogare a Recomandării Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții – Anexa 1 (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 2017/C 189/03))
Sisteme de credite	Înseamnă un instrument transparent de facilitare a recunoașterii unuia sau mai multor credite. Aceste sisteme pot cuprinde, printre altele, echivalențe, derogări, unități/module care pot fi acumulate și transferate, o autonomie a furnizorilor care pot individualiza cursurile de învățare, precum și validarea învățării non-formale și informale. (Sursa: RECOMANDAREA CONSILIULUI din 22 mai 2017 privind Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și de abrogare a Recomandării Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții – Anexa 1 (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 2017/C 189/03))
Sistemul național de învățământ	Sistemul național de învățământ este constituit din ansamblul unităților și instituțiilor de învățământ de stat și private de diverse tipuri, niveluri și forme de organizare a activității de instruire și educare. Sistemul național de învățământ este structurat în niveluri educaționale, astfel încât să fie asigurată coerența instrucției și educației conform particularităților de vârstă și individuale ale elevilor și studenților. (Sursa: EURYDICE - https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/organisation-education-system-and-its-structure-64_ro)
SOEFP	Standard Ocupațional de Educație și Formare Profesională
Standarde	Reprezintă descrierea cerințelor formulate în termen de reguli sau rezultate, care definesc nivelul minim obligatoriu de realizare a unei activități în educație. Orice standard este formulat în termeni generali sub forma unui enunț și se concretizează într-un set de indicatori de performanță. Standardele sunt diferențiate pe criterii și domenii. (Sursa: Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023)
Standardul de calitate	Reprezintă descrierea cerințelor care definesc un nivel optimal de realizare a unei activități de către furnizorul de educație/unitatea/instituția furnizoare de educație, pe baza bunelor practici existente la nivel național, european sau mondial. Standardele de referință sunt specifice fiecărui program de studii sau fiecărei instituții, sunt opționale și se situează peste nivelul minim. (Sursa: Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023)
Suplimentul Europass al	Descrie calificările profesionale deținute de orice persoană

TERMEN	DEFINIȚIE
Certificatului	care posedă certificatul de formare profesională educațional la care se face referire. În acest scop, el prevede, printre altele, informații cu privire la competențele dobândite, gama de activități profesionale disponibile, organismele de certificare, nivelul de calificare, condițiile de admitere necesare și posibilități de acces la următorul nivel de formare. Nu înlocuiește certificatul original și nu asigură recunoaștere automată. Este eliberat de autoritățile naționale competente (<i>Sursa: CEDEFOP, 2014</i>).
Suplimentul la Certificatul profesional	Un document anexat unui certificat de educație și de formare profesională sau unui certificat profesional eliberat de către autoritățile sau organismele competente, astfel încât persoanelor terțe – în special celor din alte țări – să le fie mai ușor să înțeleagă rezultatele învățării dobândite de titularul calificării, precum și natura, nivelul, contextul, conținutul și statutul educației și formării finalizate și ale aptitudinilor dobândite. (<i>Sursa: DECIZIA (UE) 2018/646 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 18 aprilie 2018 privind un cadru comun pentru furnizarea unor servicii mai bune pentru aptitudini și calificări (Europass) și de abrogare a Deciziei nr. 2241/2004/CE</i>)
Suplimentul la Diplomă	Un document anexat unei diplome de învățământ superior, astfel încât părților terțe să le fie mai ușor să înțeleagă rezultatele învățării dobândite de titularul calificării, precum și natura, nivelul, contextul, conținutul și statutul studiilor finalizate. (<i>Sursa: RECOMANDAREA CONSILIULUI din 26 noiembrie 2018 privind promovarea recunoașterii reciproce automate a calificărilor dobândite în cadrul învățământului superior și a celor dobândite ca urmare a absolvirii unui ciclu secundar superior de învățământ și formare, precum și a rezultatelor perioadelor de învățare petrecute în străinătate (2018/C 444/01)</i>)
Titlu de calificare	Diplomele, certificatele și alte titluri oficiale de calificare eliberate de o autoritate a unui stat membru desemnată în temeiul actelor cu putere de lege și al actelor administrative ale respectivului stat membru și care certifică formarea profesională în special în Comunitate. (<i>Sursa: Directiva 2005/36/CE, art. 3/(1)/c</i>)
Titlu de calificare	Prin titlu de calificare se înțelege orice diplomă, certificat și alt titlu oficial de calificare eliberate de o autoritate a unui stat membru desemnată în temeiul actelor cu putere de lege și al actelor administrative ale respectivului stat membru și care certifică formarea profesională obținută cu preponderență în Uniunea Europeană. (<i>Sursa: Legea nr. 200/2004, cu modificările și completările ulterioare</i>)
Transferul rezultatelor învățării și al creditelor asociate	Reprezintă procesul prin care rezultatele învățării și creditele asociate acestora sunt transferate și integrate în programul de formare profesională pe care îl urmează persoana care învață. (<i>Sursa: Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023</i>)

TERMEN	DEFINIȚIE
Transfer de credite	Procesul care le permite persoanelor care au acumulat credite într-un anumit context să le valorizeze și să le recunoască într-un alt context. <i>(Sursa: RECOMANDAREA CONSILIULUI din 22 mai 2017 privind Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și de abrogare a Recomandării Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții – Anexa 1 (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 2017/C 189/03))</i>
UE	Uniunea Europeană
UNESCO	The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization/ <i>(Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură)</i>
Unitatea de rezultate ale învățării	Reprezintă partea unei calificări care cuprinde un set coerent de cunoștințe, deprinderi și competențe generale, care pot fi evaluate și validate. <i>(Sursa: Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023)</i>
Validarea învățării non-formale și informale	Procesul de confirmare de către o autoritate competentă a faptului că o persoană a dobândit, în contexte de învățare non-formală și informală, rezultate ale învățării măsurate prin raportarea la un standard relevant, proces care constă în următoarele patru etape distincte: identificarea, prin dialog, a experiențelor specifice ale unei persoane, documentarea pentru a face vizibile experiențele persoanei, o evaluare formală a acestor experiențe și o certificare a rezultatelor evaluării, care poate conduce la o calificare parțială sau complete. <i>(Sursa: RECOMANDAREA CONSILIULUI din 22 mai 2017 privind Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și de abrogare a Recomandării Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții – Anexa 1 (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene 2017/C 189/03))</i>
Validarea rezultatelor învățării	Reprezintă procesul prin care se confirmă că rezultatele învățării dobândite de o persoană, evaluate și certificate, corespund cerințelor specifice pentru o unitate sau o calificare. <i>(Sursa: Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023)</i>

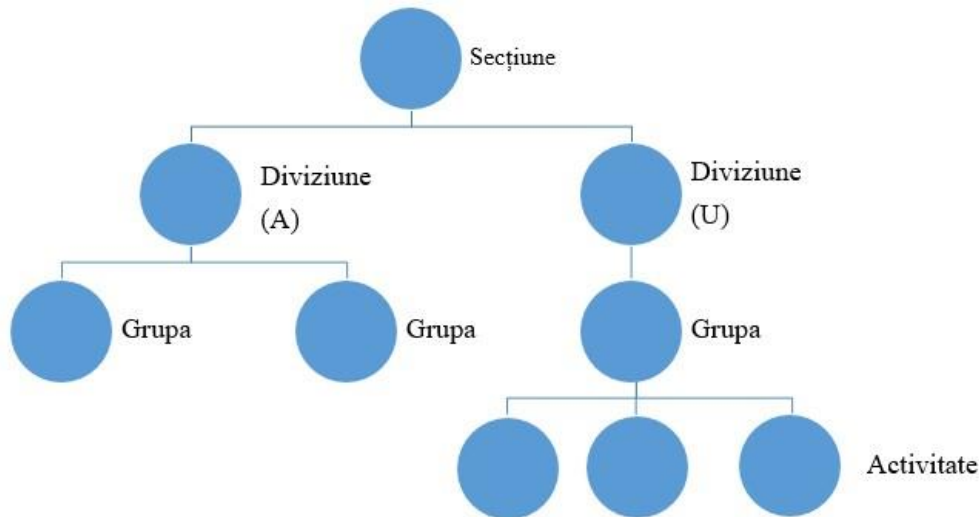
ANEXA 2. Clasificări :Activități, Ocupații si domenii Educaționale

CAEN

„CAEN reprezintă acronimul utilizat pentru a desemna clasificarea statistică națională a activităților economice din România. Această clasificare/ taxonomie a fost proiectată pentru a permite gruparea pe criterii de omogenitate a datelor referitoare la "unități statistice", cum ar fi, de exemplu, o uzină sau un grup de uzine ce constituie o entitate economică, o întreprindere. Clasificarea asigură baza pentru pregătirea unei game largi de date statistice (producție, factori de producție, formarea de capital și tranzacțiile financiare) ale acestor unități” (Institutul Național de Statistică – INS, Clasificarea activităților din economia națională - CAEN Rev. 2 din 20.04.2007) **CAEN (Clasificarea Activităților din Economia Națională)** este o clasificare cu 4 cifre care asigură cadrul pentru colectarea și prezentarea unei game largi de date statistice în funcție de activitățile economice din diferite domenii, fiind utilizată în Uniunea Europeană și în lume în general. Prima versiune a fost dezvoltată în 1970. În prezent se utilizează versiunea revizuită 2, în vigoare din 2008.

CAEN (vezi figura 2) este organizată pe niveluri astfel: secțiuni (de la A la U), diviziuni (2 cifre) și grupe (3 cifre), unitatea de bază a clasificării fiind activitatea economică (4 cifre).

Figura 2. Reprezentare grafică a CAEN rev. 2

ISCO

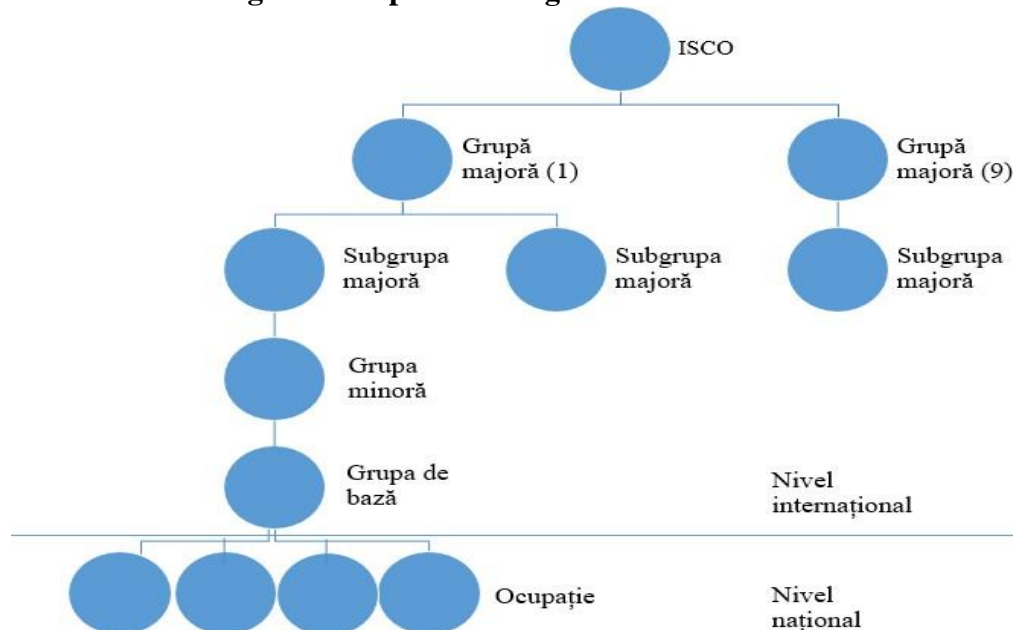
ISCO (Clasificarea standard internațională a ocupațiilor - International Standard Classification of Occupations) este o clasificare dezvoltată de Organizația Internațională a Muncii (ILO). Este utilizată pentru organizarea ocupațiilor în seturi de grupe clar definite în conformitate cu sarcinile și atribuțiile comune aferente respectivelor ocupații.

„Clasificarea standard internațională a ocupațiilor (ISCO-08) oferă un sistem pentru clasificarea și gruparea informațiilor legate de ocupații, obținute prin recensăminte sau sondaje statistice, precum și din evidențe administrative. [...]

ISCO-08 este o clasificare structurată ierarhic pe patru nivele care permite clasificarea tuturor ocupațiilor din lume în 436 de grupe de bază. Acestea formează nivelul cel mai detaliat al clasificării și sunt grupate în 130 de grupe minore, 43 de grupe sub-majore și 10 grupe majore. Aceasta permite obținerea de date internaționale relativ detaliate și comparabile precum și informații sumare doar pentru 10 grupe de la cel mai înalt nivel de clasificare.” (ILO, ISCO-08, Part I, INTRODUCTORY AND METHODOLOGICAL NOTES)

La fel ca și în exemplul anterior, ISCO (vezi figura 3) prezintă o structură ierarhizată arborescentă: grupe majore (1 cifră), subgrupe majore (2 cifre), grupe minore (3 cifre) și grupe de bază (4 cifre). Unitatea de bază în această clasificare este desigur ocupația (cod 6 cifre), care este descrisă prin sarcini și atribuții. În ISCO sunt prezentate descrieri pe scurt pentru fiecare din grupe, fie ea grupă majoră, subgrupă majoră, grupă minoră sau grupă de bază, furnizând astfel informații comune despre ocupațiile din respectiva grupă.

Figura 3. Reprezentare grafică a ISCO – 08

În România a fost efectuată o corelare între ISCO și Codul Ocupațiilor din România (COR), astfel că sistematizarea informațiilor în COR este transpusă conform ISCO până la nivel de grupă de bază. Adică sistematizarea este făcută conform standardelor ISCO până la nivel de grupă de bază, flexibilitatea din sistemele naționale, inclusiv din cel românesc, regăsindu-se la nivelul ocupațiilor.

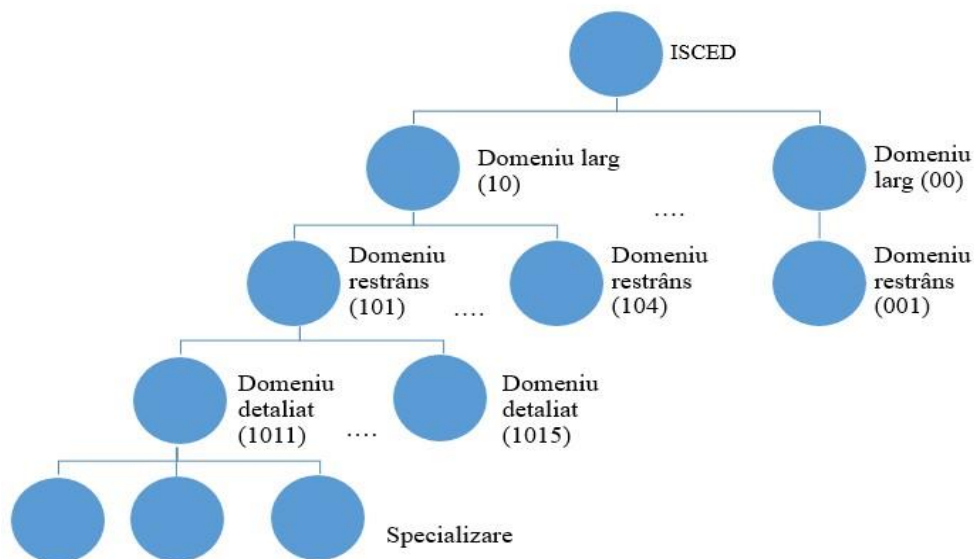
ISCED

ISCED (Clasificarea Internațională Standard a Educației - International Standard Classification of Education) a fost elaborată de UNESCO pentru a facilita compararea statisticilor și indicatorilor naționali privind educația pe baza unor metode și definiții convenite la nivel internațional. Periodic cadrul este actualizat pentru a prinde mai bine evoluțiile înregistrate de sistemele de educație din întreaga lume. Ultima actualizare a acestei clasificări este din 2013. ISCED-F 2013 este o clasificare a domeniilor educației care acompaniază ISCED 2011. Este implementată în colectarea datelor statistice la nivel UE din 2016. ISCED 2013 conține 11 domenii largi (2 cifre), 29 domenii restrânse (3 cifre) și aproximativ 80 domenii detaliate (4 cifre), la care se adaugă specializările. Specializările aparțin nivelului național.

ISCED 2011, pe care o acompaniază ISCED-F 2013, este atât o clasificare a programelor educaționale, cât și o clasificare a nivelului de educație dobândit în termeni de calificare rezultată din programele de educație formală.

Domeniile detaliate ale ISCED (vezi figura 4) sunt destinate în principal utilizării pentru nivelul învățământului superior, precum și pentru programele de educație și formare profesională și pentru calificările corespunzătoare învățământului secundar și postliceal neuniversitar

Figura 4. Reprezentare grafică a ISCED

În prezent ISCED nu este transpus în organizarea sistemului educațional din România, fiind de interes transpunerea sa în special în învățământul terțiar și în educația și formarea continuă. mai ales dacă se dorește recunoașterea calificărilor.

Un prim pas ar fi corelarea domeniilor și specializărilor din România cu cele internaționale, suntem singura țară din EU care nu are cel puțin această corelare la nivel universitar, recomandarea este însă de adoptare și referire la ISCED în tot sistemul nostru de învățământ.

Aceasta metodologie va trebui să țină seama de ISCED și relația lui cu ISCO sau CAEN.

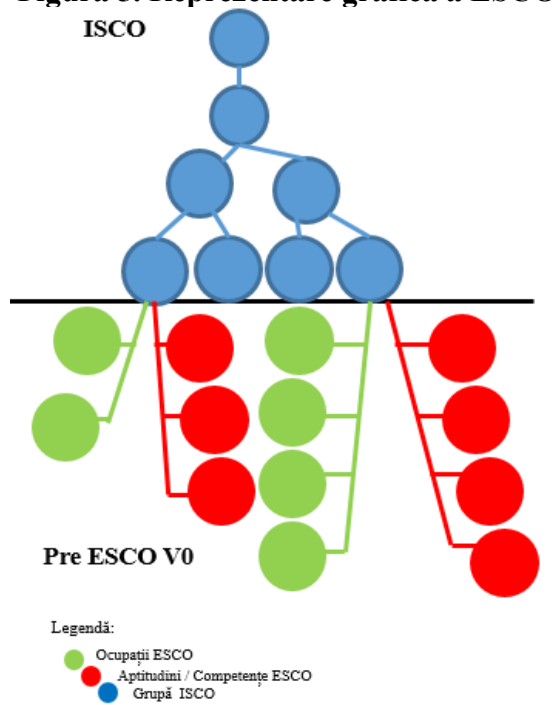
O ASTFEL DE LEGĂTURĂ LA NIVEL EUROPEAN ESTE REALIZATĂ PRIN ESCO.

ESCO

ESCO (Clasificarea Europeană a Abilităților, Competențelor, Calificărilor și Ocupațiilor - European Classification of Skills, Competences, Qualifications and Occupations) identifică și clasifică competențele, competențele, calificările și ocupațiile relevante pentru piața forței de muncă din UE și pentru educație și formare. În elaborarea ESCO s-a ținut cont de clasificări internaționale, precum ISCO-08 și ISCED. Această clasificare este menită să susțină strategia Europa 2020 și noua Agendă pentru competențe în Europa.

ESCO, prin participarea la nivel European a comitetelor sectoriale organizate conform diviziunilor din CAEN rev2, stabilește competențe / general skills recunoscute la nivel european pentru ocupațiile din ISCO, după modelul din figura 5.

Figura 5. Reprezentare grafică a ESCO

Un exemplu pentru grupa ISCO - 08 este:

- **Nivelul 1 ISCO (Grupa Majoră)** – Profesioniști (Cod ISCO – 2); calificări și competențe de nivel 6/7
- **Nivelul 2 ISCO (Sub-grupa majoră)** – ex. Profesioniști din domeniul juridic, social și cultural (Cod ISCO – 26); competențe comune de bază
- **Nivelul 3 ISCO (Grupă minoră)** – Profesioniști din domeniul religios și social (Cod ISCO – 263); competențe comune fundamentale
- **Nivelul 4 ISCO (Grupă de bază)** – Cercetători de științe politice, istorici și filosofi (Cod ISCO – 2633); competențe de domeniu

Pentru nivelul 5, ocupația din această grupă de bază, în ESCO sunt identificate suma de aptitudini și competențe din care se identifică cele de mai sus și competențe specifice (nu face obiectul acestei metodologii, ci etapei următoare din proiectul POCA).

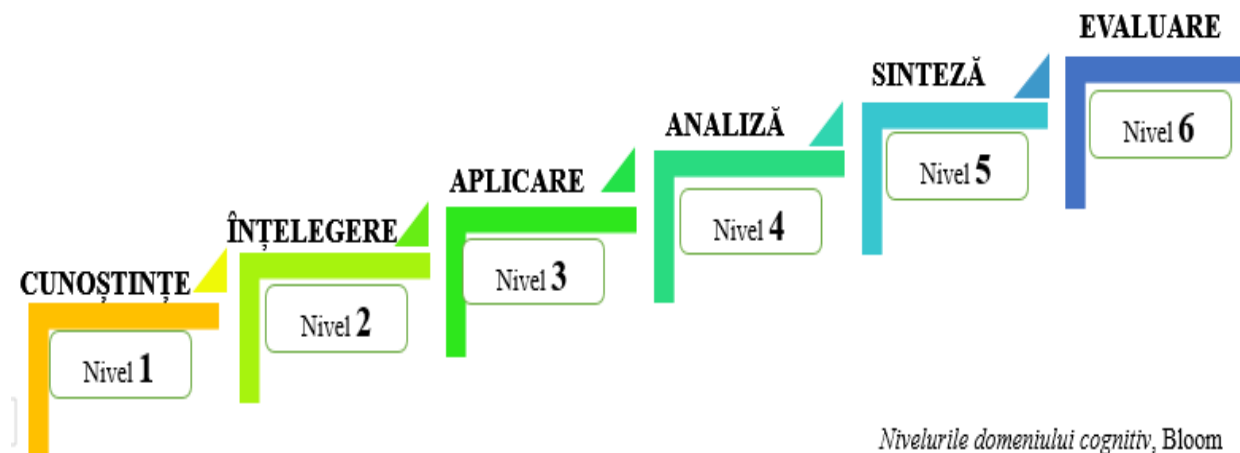

ANEXA 3. TAXONOMIA

Taxonomia învățării reprezintă clasificări capabile să organizeze cunoașterea, aptitudinile, valorile și comportamentele pe care profesorii își propun să le predea. Taxonomia învățării se utilizează pentru a organiza diferite etape ale dezvoltării învățării, asigurând cadrul pentru selectarea rezultatelor învățării adecvate cursurilor cu niveluri diferite de complexitate. Dintre cele mai cunoscute și aplicate este taxonomia lui Bloom(1956)

Taxonomia lui Bloom a obiectivelor educaționale a fost revizuită în mod repetat și dezvoltată în timp, în special de către Anderson și Krathwohl (2001). Această taxonomie este utilizată pentru a clasifica obiectivele educaționale, rezultatele și standardele învățării asigurând un cadru adecvat pentru structura învățării și predării într-o manieră mai transparentă și eficientă. Exemplul următor reflectă această taxonomie și verbele uzuale ce pot fi utilizate pentru definirea rezultatelor învățării.

DOMENIUL COGNITIV

Intre aceste nivele de cunoaștere și nivele de calificare CNC/EQF trebuie să existe o coordonare, învățământul superior le cuprinde pe toate cu accent pe cele de nivel patru, cinci și șase corespunzător nivelelor 6,7, și 8 CNC .

În continuare detalierea acestor nivele împreună cu verbele utilizate pe fiecare nivel și exemple practice .

Se recomandă înțelegerea și semnificația acestor verbe recomandate precum și utilizarea lor în fraze scurte.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Nivelul 1 – ”Cunoaștere”	
<i>Cunoașterea poate fi definită ca abilitatea de a aminti sau de a-și aminti fapte, fără a le înțelege neapărat.</i>	
Verbe de acțiune utilizate în evaluare	EXEMPLE
<i>Aranjați, colectați, definiți, descrieți, copiați, enumerați, examinați, găsiți, identificați, etichetați, listați, memorați, denumiți, comandați, conturați, prezentați, citați, reamintiți, recunoașteți, amintiți, înregistrați, relați, relațați, repetați, reproduceți, arată, stabilește, intabulează, spune.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Reamintiți terminologia genetică: homozigot, heterozigot, fenotip, genotip, pereche de cromozomi omologi etc. - Identificați și luați în considerare implicațiile etice ale investigațiilor științifice. - Descrieți cum și de ce se modifică legile și consecințele acestor schimbări asupra societății. - Enumerați criteriile care trebuie luate în considerare la îngrijirea unui pacient cu tuberculoză. - Definiți ce comportamente constituie o practică neprofesională în relația avocat - client. - Descrieți procesele utilizate în inginerie atunci când pregătiți un brief de proiectare pentru un client.
Nivelul 2 – ”Înțelegere”	
<i>Înțelegerea poate fi definită ca abilitatea de a înțelege și interpreta informațiile învățate</i>	
<i>Asociați, modificați, clarificați, clasificați, construiți, contrastați, convertiți, decodați, apărați, descrieți, diferențiați, discutați, discutați, distingeți, estimați, explicați, exprimați, extindeți, generalizați, identificați, ilustrați, indicați, deduceți, interpretați, localizați, parafrazează, prezice, recunoaște, raportează, reformulează, rescrie, examinează, selectează, rezolvă, traduceți.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Diferențiați între dreptul civil și cel penal - Identificați participanții și obiectivele în dezvoltarea comerțului electronic. - Preziceți genotipul celulelor care suferă meioză și mitoză. - Explicați efectele sociale, economice și politice ale Primului Război Mondial asupra lumii postbelice. - Clasificați reacțiile ca fiind exoterme și endoterme. - Recunoașteți forțele care descurajează dezvoltarea sistemului educațional din Irlanda în secolul al XIX-lea.
Nivelul 3 – ”Aplicare”	
<i>Aplicarea poate fi definită ca abilitatea de a utiliza informațiile învățate în situații noi</i>	
	- Construiți o cronologie a evenimentelor

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

<p><i>Aplicați, evaluați, calculați, schimbați, alegeți, completați, calculați, construiți, demonstrați, dezvoltați, descoperiți, dramatizați, folosiți, examinați, experimentați, găsiți, ilustrați, interpretați, manipulați, modificați, operați, organizați, exersați, preziceți, pregătiți, produce, relaționează, programează, selectează, arată, schiță, rezolvă, transferă, folosește.</i></p>	<p>semnificative din istoria Australiei din secolul al XIX-lea.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aplicați cunoștințe despre controlul infecțiilor în întreținerea unităților de îngrijire a pacienților. - Selectați și utilizați tehnici sofisticate pentru analiza eficienței utilizării energiei în procese industriale complexe. - Corelați schimbările de energie cu ruperea și formarea legăturilor. - Modificați liniile directe într-un studiu de caz al unei mici firme producătoare pentru a permite un control mai strict al calității producției. - Arătați modul în care modificările legii penale au afectat nivelurile de detenție în Scoția în secolul al XIX-lea. - Aplicați principiile medicinei bazate pe dovezi pentru a determina diagnosticele clinice.
<p>Nivelul 4 – ”Analiză”</p>	
<p><i>Analiza poate fi definită ca abilitatea de a împărtăși informațiile în componentele sale, de ex. căutați inter-relații și idei (înțelegerea structurii organizaționale).</i></p>	
<p><i>Analizați, evaluați, aranjați, defalcați, calculați, clasificați, clasificați, comparați, conectați, contrastați, criticați, dezbateți, deduceți, determinați, diferențiați, discriminați, distingeți, divizați, examinați, experimentați, identificați, ilustrați, deduceți, inspectați, investigați, ordine, schiță, punctare, întrebare, relaționare, separare, subdivizare, testați.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Analizați de ce societatea incriminează anumite comportamente. - Comparați și contrastăți diferitele modele de afaceri electronice. - Dezbateți efectele economice și de mediu ale proceselor de conversie a energiei. - Comparați practica la clasă a unui profesor nou calificat cu cea a unui profesor de 20 de ani de experiență în predare. - Calculați gradientul din hărți în m, km, % și raport.
<p>Nivelul 5 – ”Sinteză”</p>	
<p><i>Sinteza poate fi definită ca abilitatea de a pune părțile împreună.</i></p>	

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

<p><i>Argumentați, aranjați, asamblați, clasificați, colectați, combinați, compilați, compuneți, construiți, creați, proiectați, dezvoltați, concepeți, stabiliți, explicați, formulați, generalizați, generați, integrați, inventați, creați, gestionați, modificați, organizați, proveniți, planificați, pregătiți, propuneți, rearanjați, reconstruiți, raportați, reorganizați, revizuiți, rescrieți, configurați, rezumați.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Recunoașteți și formulați probleme care sunt supuse soluțiilor de gestionare a energiei. - Propuneți soluții la probleme complexe de gestionare a energiei atât verbal, cât și în scris. - Rezumați cauzele și efectele revoluțiilor ruse din 1917. - Corelați semnul modificărilor entalpiei cu reacțiile exoterme și endotermice. - Organizați un program de educare a pacienților.
<p>Nivelul 6 – ”Evaluare”</p>	
<p><i>Evaluarea poate fi definită ca abilitatea de a judeca valoarea materialului pentru un anumit scop.</i></p>	
<p><i>Apreciază, constată, argumentează, evaluează, atașează, alege, compară, concluzionează, contrastează, convinge, critică, decide, apără, discriminează, explică, evaluează, notează, interpretează, judecă, justifică, măsoară, prezice, evaluează, recomandă, raportează, rezolvă.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Evaluati importanța participanților cheie în realizarea schimbărilor din istoria Irlandei. - Evaluati strategii de marketing pentru diferite modele de afaceri electronice. - Rezumați principalele contribuții ale lui Michael Faraday în câmpul inducției electromagnetice. - Preziceți efectul schimbării temperaturii asupra poziției de echilibru. - Evaluează domeniile cheie care contribuie la cunoștințele meșteșugărești ale cadrelor didactice cu experiență.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

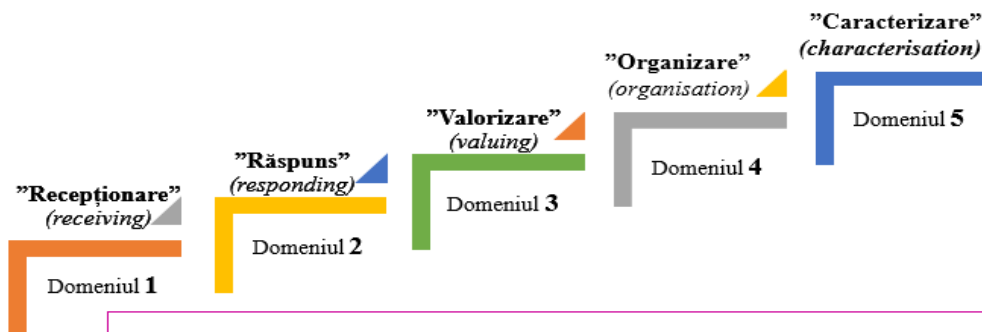

Instrumente Structurale
2014-2020

DOMENIUL AFECTIV

Domeniul cognitiv din Taxonomia Bloom este cel mai utilizat, însă Bloom și colegii săi au efectuat, de asemenea, cercetări asupra domeniului afectiv: „atitudini”, „sentimente”, „valori” (Bloom și colab., 1964).

Acest domeniu este preocupat de probleme legate de componenta emoțională a învățării și pornește de la disponibilitatea de bază de a primi informații pentru integrarea credințelor, ideilor și atitudinilor. Astăzi acest domeniu este tot mai solicitat și cerut de tineri și angajatori.

VERBE DE ACȚIUNE SPECIFICE DOMENIULUI AFECTIV

acționează, aderă, apreciază, cere, acceptă, răspuns, asistare, încercare, provocare, combinați, completați, conformați, cooperați, apăra, demonstra (o credință în), diferențiați, discutați, afișați, disputați, îmbrățișează, urmărește, ține, inițiază, integrează, justifică, ascultă, comandă, organizează, participă, practică, alătură-te, împărtășește, judecă, laudă, întrebare, relatare, raportare, rezolvare, partajare, suport, sintetizare, valoare.

Nivelurile
domeniului afectiv, Bloom

Între aceste nivele afective și nivelele de calificare CNC/EQF trebuie să existe o coordonare, învățământul superior le cuprinde pe toate cu accent pe cele de nivel trei, patru și cinci corespunzător nivelelor 6, 7, și 8 CNC.

În continuare detalierea acestor nivele împreună cu verbele utilizate pe fiecare nivel afectiv și exemple practice.

Se recomandă înțelegerea și semnificația acestor verbe recomandate precum și utilizarea lor în fraze scurte.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Domeniul 1 – ”Recepționare”
<i>Aceasta se referă la disponibilitatea de a primi informații, de exemplu individul acceptă necesitatea unui angajament de serviciu, ascultă pe ceilalți cu respect, este atent la informații noi, manifestă sensibilitate la problemele sociale.</i>
Exemple verbe de acțiune: <i>cere, alege, descrie, urmărește, dă, ține, identifică, localizează, numește, indică, selectează, stai, ridică, răspunde, folosește.</i>
Domeniul 2 – ”Răspuns”
<i>Aceasta se referă la persoana care participă activ la învățare, de exemplu: manifestă interes pentru subiect, este dispus să facă o prezentare, să participe la discuțiile din clasă, se bucură să ofere ajutor altora, este motivat.</i>
Exemplu de verbe de acțiune: <i>a răspunde, a ajuta, a ajuta, a se conforma, a discuta, a saluta, a ajuta, a eticheta, a efectua, a practica, a prezenta, a citi, a recita, a raporta, a selecta, a spune, a scrie.</i>
Domeniul 3 – ”Valorizare”
<i>Aceasta variază de la simpla acceptare a unei valori la una de angajament, de exemplu: individul atribuie valoare unui obiect/ fenomen/ comportament/ principiu, demonstrează prin acțiune sau exprimare credința în procesele democratice, apreciază rolul științei în viața de zi cu zi, manifestă îngrijorare pentru bunăstarea altora, manifestă sensibilitate față de diferențele individuale și culturale.</i>
Exemplu de verbe de acțiune: <i>completează, demonstrează, diferențiază, explică, urmărește, formează, inițiază, invită, se alătură, justifică, propune, citește, raportează, selectează, împărtășește, studiază, lucrează.</i>
Domeniul 4 – ”Organizare”
<i>Aceasta se referă la procesul prin care oamenii reunesc diferite valori, rezolvă conflictele și încep să interiorizeze valorile, de exemplu: recunoaște nevoia de echilibru între libertate și responsabilitate într-o democrație, acceptă responsabilitatea pentru propriul comportament, acceptă standarde de etică profesională, adaptează comportamentul la un sistem de valori, are o abordare sistematică a rezolvării problemelor.</i>
Exemplu de verbe de acțiune: <i>aderă, modifică, aranjează, combină, compară, completează, apără, explică, formulează, identifică, integrează, modifică, ordonează, organizează, pregătește, relaționează, sintetizează.</i>
Domeniul 5 – ”Caracterizare”
<i>La acest nivel, individul are internalizat un sistem de valori în ceea ce privește convingerile, ideile și atitudinile, sistem ce se manifestă printr-un comportament consecvent și previzibil. De exemplu: manifestă încredere în sine, lucrează independent și cu sârguință, acționează etic, afișează un angajament profesional, manifestă implicare personală, socială și</i>

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

emoțională, menține obiceiuri bune de sănătate etc.

Exemplu de verbe de acțiune:

acționați, discriminați, afișați, influențați, ascultați, modificați, efectuați, practicați, propuneți, calificați, puneți întrebări, revizuiți, rezolvați, verificați.

EXEMPLE

Exemple de rezultate ale învățării relevante pentru domeniul AFECTIV:

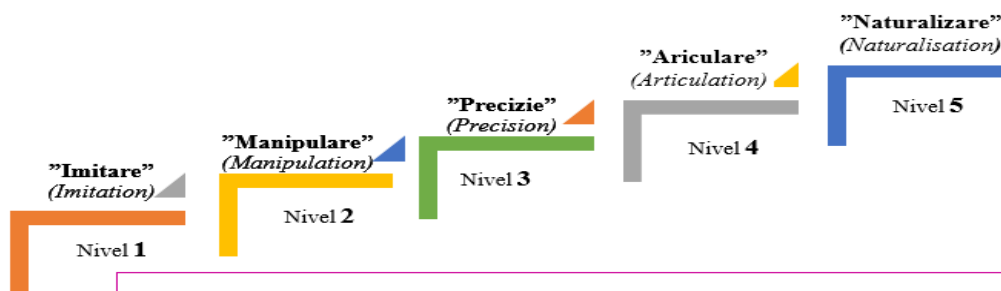
- Acceptă necesitatea unor standarde etice profesionale.
- Apreciază necesitatea confidențialității în cadrul relației profesionale cu un client.
- Apreciază dorința de a lucra independent.
- Relaționează bine cu toți elevii din clasă, indiferent de nivelul abilităților acestora.
- Apreciază provocările de management asociate nivelurilor ridicate de schimbare în sectorul public.
  - Afișează disponibilitatea de a comunica bine cu pacienții.
  - Rezolvarea problemelor conflictuale dintre convingerile personale și etice.
  - Participă la discuții la clasă, cu colegii și cu profesorii.
  - Îmbrățișează o responsabilitate pentru bunăstarea copiilor luați în grijă.
  - Afișează un angajament profesional față de practica etică.

DOMENIUL PSIHOMOTOR

Domeniul psihomotor pune accent în principal pe abilitățile fizice care implică coordonarea creierului și a activității musculare, fiind frecvent utilizat în domenii asociate disciplinelor de laborator, științelor sănătății, artei, ingineriei și educație fizică.

Dave (1970) a propus o ierarhie formată din cinci niveluri:

1. **Imitare:** Observarea comportamentului altei persoane și copiere acest comportament. Aceasta este prima etapă în învățarea unei abilități complexe.
2. **Manipulare:** Abilitatea de a efectua anumite acțiuni urmând instrucțiuni și abilități de exersare.
3. **Precizie:** la acest nivel, elevul are capacitatea de a efectua o sarcină cu puține erori și devin mai precise fără prezența sursei originale. Abilitatea a fost atinsă și competență este indicată de o performanță clară și precisă.
4. **Articulare:** Abilitatea de a coordona o serie de acțiuni prin combinare a două sau mai multe abilități. Modelele pot fi modificate pentru a se potrivi cu cerințe speciale sau să rezolve o problemă.
5. **Naturalizare:** afișează un nivel ridicat de performanță în mod natural ("fără să gândesc"). Abilitățile sunt combinate, secvențiale și realizate în mod constant cu ușurință.

VERBE DE ACȚIUNE SPECIFICE DOMENIULUI PSIHOMOTOR

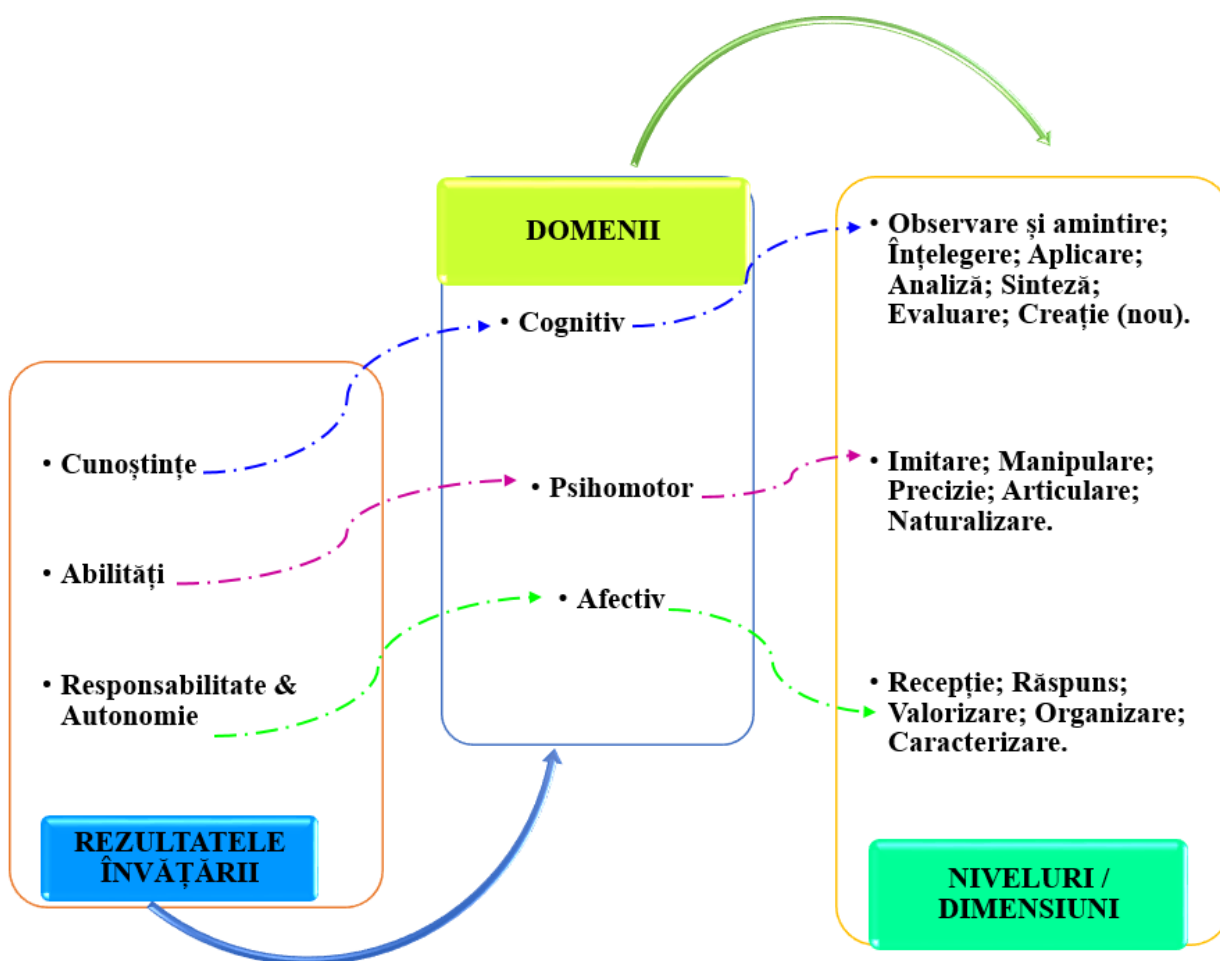
Adaptați, ajustați, administrați, modificați, aranjați, asambla, echilibra, îndoi, construi, calibra, coregrafie, combinați, construiți, copiați, proiectează, livrează, detectează, demonstrează, diferențiați (prin atingere), demontați, afixați, disecați, conduceți, estimția, examinați, executați, reparați, apucați, macinați, manevrați, încălziți, manipulați, identifică, măsoară, repară, mimează, amestecă, operați, organizați, efectuați (abil), prezentați, înregistrare, rafinare, schiță, reacționați, utilizare.

Nivelurile domeniului psihomotor, Dav

Intre aceste nivele psihomotoare si nivele de calificare CNC/EQF trebuie sa existe o coordonare ,învățământul superior le cuprinde pe toate cu accent pe cele de nivel trei, patru si cinci corespunzător nivelelor 6,7,si 8 CNC .

In continuare detalierea acestor nivele împreuna cu verbele utilizate pe fiecare nivel si exemple practice .
Se recomanda înțelegerea si semnificația acestor verbe recomandate precum si utilizarea lor in fraze scurte.

Imagine de Ansamblu asupra Dezvoltării Rezultatelor Învățării

Pe baza acestor rezultate ale învățării ,stabilite tridimensional :cunoaștere ,afectiv si psihomotor se pot crea discipline ,aloca ECTS si organiza programe de studii universitare care sa răspundă celor trei deziderate: personal, social și al pieței muncii.